ÉRTESITŐ

AZ

UNITÁRIUS VALLÁSKÖZÖNSÉG ISKOLÁIRÓL

az 1886—87-ik tanévben.

A NEVELÉSÜGYI BIZOTTSÁG MEGBIZÁSÁBÓL

szerkesztette

KOVÁCS JÁNOS,

igazgató tanár.

VIII. évfolyam.

KOLOZSVÁRTT
AJTAI K. ALBERT (MAGYAR POLGÁR) KÖNYVNYOMDÁJA.
1887.

ÉRTESITŐ

AZ

UNITÁRIUS VALLÁSKÖZÖNSÉG ISKOLÁIRÓL

az 1886—87-ik tanévben.

A NEVELÉSÜGYI BIZOTTSÁG MEGBIZÁSÁBÓL

szerkesztette

KOVÁCS JÁNOS,

igazgató tanár.

VIII. évfolyam.

KOLOZSVÁRTT

AJTAI K. ALBERT (MAGYAR POLGÁR) KÖNYVNYOMDÁJA.

1887.

A) KOLOZSVÁRI FŐTANODA.

I. Főfelügyelet.

Az iskola feletti főfelügyeletet gyakorolja az „Egyházi Főtanács"; közvetlen pedig a Kolozsvárt székelő „Egyházi Képviselő Tanács".

II. Iskolai igazgatóság.

Elnökök: Felügyelő gondnokok: Dr. Brassai Sámuel, egyetemi nyug. tanár, a M. T. Akad. r. tagja.
„ „ Hajós János, miniszteri tanácsos.
„ „ Kőváry László, a Magy. Tud. Akad. l. tagja.
„ „ P. Horváth Kálmán.
Előadó: Kovács János, igazgató.
Jegyző: Boros György.
Tagjai: a felügyelő gondnokok és a rendes tanárok.

a) Végrehajtó közegek.

Igazgató: Kovács János.
Iskola főnök: Kanyaró Ferencz, pap- és okl. tanárjelölt.
Ellenőr: Nagy Sándor, III. éves papnöv.
Iskola-gazda: Gál József, I. éves papnöv.

b) Iskolai esküdtszék.

Elnök: Kanyaró Ferencz.
Tagok: Gyöngyösi Lajos IV., Nagy Sándor, Gvidó Béla, Dézsi Mihály III., Ütő Béla, Fekete József II., Kádár Lajos, Simó János I. éves papnöv., Dombi József VIII. oszt. tanuló.

III. Iskolai kórház.

Rendes orvos: Dr. Bartók István.
Felügyelő: Kovács János igazgató-tanár.

IV. Tanári és tanitói személyzet s az általuk előadott tantárgyak.

a) A papnevelő intézetben.

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kineveztetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
1	*Ferencz József,* püspök és r. tanár.	1857 püspökké választatott 1876.	Symb. theologia. Unitár. egyh.-tört. Paptan, Liturgika. . . Egyházi szónoklattan . . Szónoklati gyakorlatok	 III. I. I. II. III.	2 2 1 1	6	A vallásközönség iskoláinak főfelügyelője
2	*Nagy Lajos,* r. tanár.	1857	Egyet. egyh. történelem	I. II.	3	3	Lásd alább
3	*Kovács János,* r. tanár	1872	Angol nyelv	I. II. III.	2 2 2	6	Lásd alább
4	*Péterfi Dénes,* lelkész és r. tanár.	1876	Bölcsészet-történelem	I. II. III.	1	1	Kolozsdobokaköri jegyző, a „K. Magvető“ szerkesztője, az ifj. „olv. önképzőkör“ védnöke.
5	*Boros György,* r. tanár.	1879	Héber nyelv „ Erkölcstan Bibliai bevezetés . . Bibliai theol.	I. II. II. III. I. II. I. II.	3 2 2 3 3	13	Főtanodai könyvtárnok, az igazgatósági s nevelésügyi gyülések jegyzője, a papn. „Onképző-körének“ védnöke.
6	*Mózes András,* lelkész és r. tanár	1881	Unitárius házasságtan s egyh. jog	I. II.	2	2	Pénzügyi jegyző.
7	*Dr. Bartók István,* póttanár.	1884	Egészségtan	III.	2	2	Lásd alább.
8	*Oberti János* szaktanár.	1876	Műének	I. II III.	2	2	Lásd alább.

b) A gymnasiumban.

Sorszám	**Tanár v. tanitó neve**	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	**Észrevételek**
1	*Kovácsi Antal,* r. tanár	1857	Latin nyelv	V. VI. VII. VIII.	4 4 3 3	14	Közigazgatási és tanügyi jegyző
2	*Papp Mózes,* r. tanár	1857	Mennyiségtan	IV. V. VI. VII. VIII.	3 3 3 3 2	14	A VIII. osztály főnöke.
3	*Nagy Lajos,* r. tanár	1857	Görögnyelv " Irálytan Költészettan Szónoklattan	VII. VIII. IV. V. VI.	2 2 3 3 2	12	Egyh. főjegyző, kolozsdobokaköri esperes és a dalárda védnöke.
4	*Benczédi Gergely,* r. tanár	1866	Fizikai földr. Természettan Vegytan Ásványtan	III. VII. VIII. V.	2 4 4 3	13	Egyh. pénztárnok a természettani szertár őre és a VII. oszt. főnöke.
5	*Kovács János,* r. tanár	1872	Magyar történelem Egyetemes történelem Szónoklati gyakorlat	VIII. VII. VI. VI. VII. VIII.	3 3 3 1	10	Igazgató-tanár, kórház-felügyelő, k. kolozsvári m. a tud. egyetemen az angol nyelv m. t. és a „K. Magvető“ szerkesztője. Lásd fennebb.
6	*Ulár Pál,* r. tanár	1873	Görögnyelv Latin nyelv	V. VI. IV.	5 4 5	14	Az V. és VI. gymn. o. főnöke s az alosztálynak olvasó egyletének védnöke.
7	*Péterfi Dénes,* r. tanár.	1876	Vallástan Hittan Bölcselem Prédikáczió	IV. VI. VII. VII. VIII. VI. VII. VIII.	1 2 3 1	7	Lásd fennebb.
	Boros György, r. tanár.	1879	Erkölcstan	V.	1	1	A vasárnapi vallásoktatás vezetője.

Sorszám	Tanár v. tanító neve	Kineveztetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
9	*Mózes András,* lelkész és r. tanár.	1881	Magyar irod történet.	VII. VIII.	3 3	6	Lásd fennebb
10	*Dr. Bartók István,* póttanár	1873	Állat-s egészs.tan " " Növénytan	VI. II. I. IV.	3 2 2 2	9	A kolozsvári polgári iskolában r. tanár.
11	*Benedek Áron,* póttanár.	1874	Számtan	I. II.	3 3	6	A kolozsvári m. k. tanitónőképezde r. tanár.
12	*Czirják Albert,* póttanár.	1882	Németnyelv	V. VI. VII. VIII.	3 3 2 2	10	A kolozsvári polgári iskolában r. tanár.
13	*Kanyaró Ferencz,* helyettes tanár.	1886	Magyarnyelv Vallástan	I. II. III. I. II. III	4 4 3 3	14	Isk. főnök, okl. tanárjelőlt s az I. gymn. o. főnöke
14	*Marzloff Camilló,* köztanitó.	1886	Németnyelv	III. IV.	4 3	7	Egyetemi joghallgató, a IV. oszt. főnöke.
15	*Végh Mihály,* köztanitó.	1886	Földrajz " " Történelem	I. II. III. IV.	3 3 3 2	14	Pap- és tanárjelőlt; a II. gymn. o. főnöke.
16	*Borbély György,* helyettes tanár.	1883	Latin nyelv	I. II. III.	5 5 5	15	Tanárjelőlt, a III. gymn. oszt. főnöke.
17	*Sárdi József,* szaktanitó.	1881	Egyházi ének	III. IV. V.	2	2	A kolozsvári ekklézsiának kántora.
18	*Kővári Endre,* szaktanitó.	1870	Rajz. geometr. Szabadk. rajz	I. II. III. IV. I. II. III. IV.	2—2 1—1	12	Képiró

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
19	*Oberti János* szaktanár.	1886	Harmonia Műének Orgona	VI. VII. VIII. I. II. III. IV. V. Önkénteseknél	2 3 2	7	A kolozsvári dalkör és kereskedelmi ifj. dalegylet karmestere
20	*Göncz Mihály,* szaktanitó.	1886	Egyházi ének	I. II.	2	2	I. papn. és segédkántor.
21	*Móricz Ferencz* szaktanitó.	1884	Szépirás	I. II. III.	2	2	Lásd alább.
22	*Albert Károly,* szaktanár.	1883	Testgyakorlat	I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII.	2 2 2	6	Torna-tanár a városi tornavivodában.

c) Az elemi iskolában.

1	*Gyöngyösi Lajos,* köztanitó.	1886	Minden tantárgyat a	4. el. o.	16	16	IV. éves papnöv. s a 4. e. oszt. főnöke.
2	*Benczédi János,* köztanitó.	1884	Minden tantárgyat a	3. el. o.	16	16	Okl. tanitójelölt s a 3. e. o. főnöke.
3	*Móricz Ferencz,* köztanitó.	1884	Minden tantárgyat az Rajz Irás	1. 2. e. o. 3. 4. e. o. 3. 4. e. o.	16 2 1	19	Okl. tanitójelölt, az 1. és 2. el. o főnöke.
4	*Göncz Mihály.*	1886	Egyházi ének	1—4. el.	2	2	

V. Magán-tanitás.

Főtanodánkban magántanitási rendszer van benlakással. Iskolai törvényeink értelmében magántanitói felügyelet alatt állanak — az igazgató ellenőrzése mellett — az öt gym. oszt. és a négy elemi oszt. növendékei.

Magántanitással foglalkoznak: a tanárjelöltek, köztanitók, papjelöltek, papnövendékek és a gymnasiumban a felosztályuak.

A kik javadalomban részesülnek, kötelesek a fizetésre képtelen szegény tanulók közül egynek oktatását ingyen elvállalni.

VI. A tanterv táblázatos átnézete.

a) A papnevelő intézetben.

	Osztályonként heti óraszám.			
	III.	II.	I.	Együtt
Biblia theologia	—	3	3	6
Az unitárius egyház története és Symbolica theologia (félév. tant.)	2	—	—	2
Bibliai bevezetés	—	3	3	6
Bölcselem történet	1	1	1	3
Paptan és egyházszertartástan (fél éves tantárgyak.)	2	—	—	2
Erkölcstan	2	2	—	4
Egyháztörténelem . . . , . .	—	3	3	6
Unitárius egyházjog s házasságtan	—	2	2	4
Héber nyelv	—	2	3	5
Angol nyelv	2	2	2	6
Egyházi szónoklattan.	—	—	1	1
Szónoklati gyakorlatok	1	1	1	3
Egészségtan	2	—	—	2
Műének	2	2	2	6
	14	21	21	56

Megjegyzés: A papnöveldei tanfolyam összes tantárgyai közül az encyclopoedia, erkölcstan és az egyetemes egyházjog váltakozás nyomán nem adattak elő.

b) A gymnasiumban.

	Osztályonként heti óra szám								
	VIII.	VII.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Együtt
Vallástan	—	2	2	1	1	1	1	1	9
Magyar nyelv	3	3	2	3	3	3	4	4	25
Latin nyelv	3	3	4	4	5	5	5	5	34
Görög nyelv	2	2	4	5	—	—	—	—	13
Német nyelv	2	2	3	3	4	3	—	—	17
Történelem	3	3	3	—	2	—	—	—	11
Földrajz	—	—	—	—	—	3	3	3	9
Természetrajz	—	—	3	3	2	—	2	2	12
Természettan	—	4	—	—	—	2	—	—	6
Vegytan	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Mennyiségtan	2	3	3	3	3	—	3	3	20
Bölcsészet	3	3	—	—	—	—	—	—	6
Szépirás	—	—	—	—	—	2	2	2	6
Rajz. geometria	—	—	—	—	2	2	2	2	8
Szabadkézi rajz	—	—	—	—	1	1	1	1	4
Műének	2	2	2	1	1	1	1	1	11
Egyházi ének	—	—	—	1	1	1	1	1	5
Tornászat	2	2	2	2	2	2	2	2	16
	26	29	28	26	27	26	27	27	216

c) Az elemi iskolában.

	Osztályonkénti heti óra szám				
	4.	3.	2.	1.	Együtt
Vallás	2	3	3	3	11
Magyar nyelv	4	3	4	—	11
Beszéd- és ért. gyakorlat	—	—	—	2	2
Irva-olvasás	—	—	—	4	4
Földrajz	3	3	2	—	8
Számtan	4	4	3	3	14
Természetrajz	3	3	3	3	12
Irás	1	1	1	1	4
Rajz	2	2	1	1	6
Ének	1	1	1	1	4
	20	20	18	18	76

VII. A tanterv és tananyag mindkét félévre vonatkozó vázlatos kimutatása.

a) A papnevelő intézetben.

III. éves papnövendékek.

Erkölcstan. Fő erkölcsi elvek ismertetése. Utilitarianismus, hedonismus és intuitio. Martineau Jakab ethikai elvei. Het. 2 órán.

Symbolica theologia. Székely Mózes kézirati tankönyve nyomán. Első félévben. Het. 2 órán.

Az unitárius egyház történelme. Ferencz József kézirati tankönyve után. Első félév. Het. 2 órán.

Bölcsészet történelem. Pauer Imre tankönyve nyomán. Het. 1 órán.

Paptan. (Cura pastoralis.) Ferencz József kézirati tankönyve után. Második félévben. Het. 2 órán.

Egyházszertartástan. (Liturgica.) Ferencz József kézirati tankönyve után. Második félév. Het. 2 órán.

Angol nyelvtan. Mindkét félévben: Ransbourg olvasókönyvéből forditások magyarra s magyar olv.-könyvekből angolra. Het. 2 órán.

Egészségtan. K. k. Szél Lajos: Vezérfonal az egészségtan tanitásához. Het. 2 órán.

Szónoklati gyakorlatok. Félévenként 3 házi dolgozat s egy-egy szóbeli előadás. Het. 1 órán.

Műének. Het. 2 órán.

II. éves papnövendékek.

Bibliai theologia: A héber vallás eredete, fejlődése, főbb eszméi s azok eredetének és a keleti vallásokhoz való viszonyának vizsgálása. A törvény különböző alakjai. A törvény és a vallás. Vallásos eszmék a héber iratokban s főleg a proféciákban. Het. 3 óra.

Bibliai bévezetés. Ó-szövetségi rész. Az összes kanonikus könyvek ismertetése. Mindenik tanuló irt egy külön önálló tanulmányt részint a Jób könyvéről, részint Ezsaiás profeciájáról. Tartatott egy zárt helyi irásbeli vizsgálat. — Het. 3 óra.

Erkölcstan. Mint a III. évesek.

Unitárius egyházjog s házasságtan. Mikó Lőrincz kézirati tankönyve szerint. Het. 2 órán.

Bölcsészet történelem. Mint a III. évesek.

Egyet. egyh. történelem. Varga Lajos kézikönyve szerint I. köt. a reformatióig. Het. 3 órán.

Héber nyelv. Genesis I—IX. fej. Exodus VI. Het. 2 órán.

Angol nyelv. K. k.: Dallos Gy. „Angol nyelvtana“. Het. 2 órán.

Szónoklati gyakorlatok. Félévenként 3—3 házi dolgozat s egy-egy szóbeli előadás. Het. 1 órán.
Műének. Het. 2 órán.

I. éves papnövendékek.

Biblia theologia. Mint a másod évesek.
Bibliai bevezetés. Mint a másod évesek.
Unitárius egyházjog s házasságtan. Mint a II-od évesek.
Bölcsészet történelem. Mint a III. és II. évesek.
Héber nyelv. Grammatikai gyakorlatok. K. k. Ballagi Héber nyelvtana. Het. 3 órán.
Angol nyelv. Az angol nyelvtan elméletileg és gyakorlatilag. Dallos Gy. kézikönyve szerint. Het. 2 órán.
Egyházi szónoklattan. Mitrovics Gyula „Egyházi szónoklattan" czimü könyve nyomán. Het. 1 órán.
Szónoklati gyakorlatok. Félévenként 3—3 irásbeli dolgozat s egy-egy szóbeli előadás. Het. 1 órán, a II., III-ad évesekkel.
Műének. Het. 2 órán.

b) A gymnasiumban.

VIII. gymn. osztály.

Magyar irodalomtörténet. K. k. Beöthy Zsolt. Magy. irod.-története. II. kötet egészen. Irásbeli dolgozatok voltak: Egész éven 7 dolgozat és 1 az érettségi. Következő feladatokra: Az élet utazáshoz hasonló. (Értekezés.) Könnyelmüségről. (Szónoki beszéd.) Őseink jellemeinek főbb vonásai. (Jellem és életrajz.) A háboruról. (Elmélkedő próza.) Drámáról s annak erkölcsi hatásáról. Szerencsétlenségek és bajok elháritója nem a gyáva panasz; hanem a férfias erő és tett. (Szónoki tárgyalás.) Het. 3 órán.
Latin nyelv. I. félév: Tacitus Agricola egészen. Germania szemelvényesen. II. félév: Horatius ódái szemelvényesen; carmen seculare, epistola ad Pisones és 1 satyra. Het. 3 órán.
Görög nyelv. Mindkét félévben Platon Kritonjából 10 fejezet és a Phaidonból 20 ik fejezetig. Het. 2 órán.
Német nyelv. Olvasókönyv; Lüben u. Nacke „Deutsches Lesebuch" (VI. kötet) czimü könyvből magyar költői s prózai művek olvasása s tárgyalása, tekintettel az egyes műfajokra. Irásbeli dolgozatok. Het. 2 órán.
Történelem. K. k. Dr. Ribáry Ferencz „Magyarország oknyomozó történelme." I. félév: A mohácsi vészig 1526. II. félév: 1526-tól napjainkig. Ezzel kapcsolatban a magyar alkotmány fejlődésének s a nemzeti müvelődésnek történelme is előadatott. Het. 3 órán.

Vegytan. K. k. Roscoe-Lengyel „A vegytan alapvonalai“ Pest, 1871. I. félév: a nem-fémek és a fémek közül az égvényfémek, az égvényes földfémek és a földfémek vegyei. II. félév: a többi fémek és a szerves vegyek közül a nevezetesebbek. Mindkét félévben számitási feladatok. Het. 4 órán.

Mennyiségtan. K. k. Mocnik-Szabóky Algebrája és geometriája. I. félév: Progressiók, ezeknek a kamatos kamatszámitásra való különféle alkalmazásai, Kapcsolástan, ennek a kéttaguak hatványozására való alkalmazása. (Newton kéttaguakról való tantétele.) Valószinüség számitás elemei. II. félév: Trigonometria. Het. 2 órán.

Bölcselem. I. félév: Ethika. K. k. Télfy Ethikája. II. félév: Észjogtan. Dr. Brassai Sámuel: Kézirati tankönyv után. Het. 3 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

VII. gymn. osztály.

Vallástan. Ferencz József kézirati tankönyve nyomán. Het. 2 ó.

Magyar nyelv. Magyar irodalom történelme. K. k. Beöthy Zsolt I. köt. Egész éven át 8 dolgozat, a következő feladatokra: Ki mint vet, ugy arat. (Chria.) Csak a munka s ha valamit tevénk boldogit. — Minő befolyással voltak a hitviták irodalmunkra s nyelvünkre. — Szép próza kellékei Mikes gr. méltatásával. — Az irigység sok üdvös terv kivitelének megakadályozója. — A tavasznak jótékony befolyása az emberi kedélyre. — Az ember rendeltetése a tökéletesedés. (Szónoki beszéd.) — Emlékbeszéd egy osztálytárs felett. Hetenként 3 órán.

Latin nyelv. I. félév: Cicero pro Milone et pro Ligario. II. félév: Virgilius: Aeneis lib. I. II. Het. 3 órán.

Görög nyelv. Első és második félévben Homér Iliasának I. és II-ik énekének forditása s több verssornak könyvnélküli betanulása. Het. 2 órán.

Német nyelv. Olvasókönyv: Lüben u. Nacke „Deutsches Lesebuch“ VI. k.-ből a két félévben összesen 16 olvasmány, kapcsolatban e szemelvények szerzőinek életrajzi ismertetésével. Het. 2 órán.

Történelem. K. k. Ladányi Gedeon „Világtörténelem“; megfelelő térképekkel. I. félév: A középkor egészen, az újkorból a fölfedezések s ezeknek hatása az európai államéletre. A reformatio keletkezése; elterjedésének oka és hatása. II. félév: A németalföldi szabadságharcz idejétől egész napjainkig. Mind a közép-, mind az újkorban egyes népek müvelődésére különös figyelem volt forditva. Het. 3 órán

Természettan. K. k. „Kisérleti természettan“, középtanodák számára Kunzek után dr. Abt Antal. I. félév: A testek közös tulajdonai: a hőről, a szilárd testek egyensúlyáról és mozgásáról, erőmüvek stb. A csepfolyós testek egyensulya II. félév: A terjengős testek egyensulya: delejesség, villanyosság, hangtan, fénytan. Het. 4. óra.

Mennyiségtan. Mértan. K. k. Mocnik-Szabóky „Mértana." I. félév: a síkmértan, alakitási és számitási feladatokkal. II. félév: A testmértan végig, gyakorlati számitási példákkal. A trigonometria elemei. Het. 3 órán.

Bölcselem. A VIII. osztálylyal. Het. 3 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

VI. gymn. osztály.

Vallástan. A VII. osztálylyal. Het. 2 órán.

Magyar nyelv. Szónoklattan. K. k. Névi László „Irásmüvek elmélete". Het. 2 órán. Félévenként 4—4 irályi dolgozat, u. m. a) Kolozsvár intézeteinek leirása. b) Testgyakorlás haszna (elmélkedés). c) A világosságról, saját és átvitt értelemben. d) Karácsonyi ajándék (versben). A 2-ik félévben: a) A rendről (értekezés). b) Üdvözlő beszéd (kisebb szónoki beszéd) c) Tavaszi dal. d) A haza védelméről (nagyobb szónoki beszéd.

Latin nyelv. I. félév: Salustius, De bello Jugurthino. II. félév: Virgilius, Georgicon I—IV. könyv szemelvényesen, I. és VI. ecologa. Forditási gyakorlatok latinból magyarra. Het. 4 órán.

Görög nyelv. K. k. Szamosi Görög nyelvtan és olvasókönyv; Horváth-Schenkl Chrestomathia. I. félév: Az alak- és igetan általános ismétlése után a μι végü és rendhagyó igék. Az olvasókönyvből az Argonauták, összekötve az előforduló főbb mondattani szabályok magyarázatával, folytonos elemzéssel és szók betanulásával. Kéthetenként egy iskolai irásbeli forditmány és extemporaliak. II. félév: Xenophon Küropaideia-jából az I. és II. fejezet. Het. 4 órán.

Német nyelv. Olvasókönyv: Lüben und Nacke „Deutsches Lesebuch" V. k.-ből a két félévben összesen 14 olvasmány, különös tekintettel az igék egyszerű és összetett időalakjaira. Az erős hajlitású igék ismétlése. Het. 3 órán.

Történelem. K. k. Ladányi Gedeon „Világtörténelem"; megfelelő térképekkel. I. félév: Ázsia és Afrika főnépei, a görögök és makedonok történelme. II. félév: A rómaiak történelme. Különös figyelem volt az illető népek müveltségi állapotára. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k. Kriesch János „A természetrajz vezérfonala. Állattan. I. félév: Az állatok testének szerkezete és élete a szervek leirásával, az ember szerveinek megfelelő és bővebb tárgyalása alapján. A gerinczes álattypusoknak főbb csoportjai. Madarak. Hüllők és halak. II. félév: Puhányok, ízlábuak, rákok, férgek, tüskebőrüek, ürbelüek, elsőkék. Kapcsolatosan az egészségtan is előadatott. Het. 3 órán.

Mennyiségtan. K. k. Mocnik-Arenstein Algebrája. I. félév: Hatványozás. Gyökvonás, Logarithmusok s ezeknek szorzás-, osztás-, hatványozás és gyökvonásra való alkalmazása. Elsőrendü egyenletek egy és több ismeretlennel. II. félév: Másodrendü tiszta és vegyes rendü egyenletek, melyeket át lehet alakitani másodrendüekké. Oly

egyenletek, melyekben az ismeretlen mint kitevő, ugy fordul elő. Progressiók. Het. 3 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

V. gymn. osztály.

Vallástan. Erkölcstan. Elméleti és gyakorlati erkölcs. Kézirati tankönyv nyomán. Het. 1 órán.

Magyar nyelv. Költészettan. K. k. Névi László „Irásmüvek elmélete". I. félév: „Alapfogalmak". Verstan, rímtan stb. II. félév: A költői irály fajai és a költészet fajai. Mindkét félévben tárgyszerü dolgozatok, tekintettel a rithmusra, rímre, rímhelyezésre vagy műfajokra. Het. 3 órán.

Latin nyelv. I. félév: Hoffmann historiae antiquae, Cyrus, Alexander. II. félév: Ovid. Metamorph. lib. I. II. szemelvényesen. Het. 4 órán.

Görög nyelv. K. k. Szamosi János Görög nyelvtana és olvasókönyve. I. félév: Az alaktan. A betük ismertetése és a hangsulyos olvasás általános szabályai után a három névragozás, melléknevek fokragozása, igehatározók, névmások, számnevek. Az olvasókönyv I. részéből erkölcsi mondások, II. részéből 15 drb mese és adoma szó- és irásbeli forditásával, szók elemzése és folytonos elemzéssel. Hetenként egy iskolai irásbeli forditmány s minden két hétben egy házi irásbeli dolgozat. II. félév: Igetan. Az egyes idők képzése a μι végzetü igékig. Az olvasókönyv II. részéből több darab. Het. 5 órán.

Német nyelv. Olvasókönyv: Lüben und Nacke „Deutsches Lesebuch" V. k.-ből mindkét félévben összen 19 olvasmány; összekötve a mondat és nyelvtan rendszeres áttekintésével. Mindkét félévben irásbeli dolgozatok. Het. 3 órán.

Természetrajz. Ásványtan. K. k. Kriesch Jánostól. I. félév: Az ásványok alaki és természettani tulajdonságai; az I—IV. osztályba sorozott ásványok ismertetése. II. félév: az V—VI. osztály ásványai és a földisme egészen. Het. 3 órán.

Mennnyiségtan. K. k. Brassai Sámuel „Algebrai gyakorlatok". I. és II. félév: Hatványozás. Kéttaguaknak magasabb positiv egész hatványai. (Pascal-féle háromszög.) Hatványmennyiségekkel való számolások. Negativ kitevők. Tört kitevők. Négyzetgyök. Köbgyök. Számolás gyökmennyiségekkel. Logarithmusok. A II-ik félévben mértan is volt. A Planimetria főtételei. Het. 3 órán.

Egyházi ének. Het. 1 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

IV. gymn. osztály.

Vallástan. K. k.: Ferencz J. „Unitárius káté". Het. 1 órán.

Magyar nyelv. K. k. Névi László „Irálytan". Első félévben nyelv-, próza fajai. Irálytan stb. Második félévben a szép próza kellékei és fajai. Közbe-közbe irály-gyakorlatok. Het. 3 órán.

Latin nyelv. K. k. Schultz Ferdinánd „Kisebb latin nyelvtana" és Elischer József „Latin olv. könyve." I. félév: Az időtan használatának tüzetes ismétlése mellett a római naptár ismertetése. Olvasmány Liviusból: A plebeiusok és patriciusok egyenetlenkedése (Liv. II. cap. 22. — III. cap. 31.) tárgyi, alak- és mondattani magyarázatokkal, a római államélet rövid ismertetésével s az iró életrajzával, szók és sajátságos kifejezések betanulásával. Hetenként egy iskolai irásbeli dolgozat. II. félév: Hang- és versmértan. Olvasmány Phaedrus meséiből 10 és Ovidiusból 3 drb bevezetésül a költői olvasmányokhoz s az irók életrajzai, extemporaliák; többi mint az I. félévben. Heti 5 órán.

Német nyelv. K. k. Brassai „Okszerü vezér" II. k. Magyar mondattani ismeretekre alapitott mondatalkotás, mondatfüzés fő- és és mellékmondatokkal, az azokra vonatkozó főbb szabályok és szórend megismertetésével. Körmondatok főbb nemei s azok elemzése és értelmezése. A német nyelvtan alak- és mondattanának ismétlése. Minden két hétben zárthelyi irásbeli dolgozatok magyarból németre és viszont. Olvasókönyvül Ballagi K. „Német olvasókönyve" használtatott. Het 4 órán.

Történelem K. k. dr. Török István „Magyarország történelme". A növendékek lerajzolták a magy. birodalom tört. térképét és a régi Erdélyt is. Het. 2 órán.

Természetrajz. K. k. Kriesch-Simkovich növénytana. A virágos növények morphologiája, virág, virágzat, gyümölcs és termésalakok. Linné rendszere. II. félév: A növény élete: a sejt, a szövetek, az edények. Az osztályozás és csoportositás elvei a kettős nomenclatura. A virágtalan növények főbb csoportjai. A növényregiok vázlata. A növénytan rövid történelme. Het. 2 órán.

Mennyiségtan. K. k. Brassai S. „Algebrai gyakorlatok." I. félév: Bevezetés a betüszámtanban. Összeadás, kivonás, szorzás, osztás egész számokkal. II. félév: Ugyanazon müveletek törtszámokkal. Tizedes törtek, láncz- és közelitő törtek. Arányok. Het. 3 órán.

Egyházi ének. Het. 1 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Rajzoló geometria. Het. 2 órán.

Szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

III. gymn. osztály.

Vallástan. K. k. Ferencz József „Unitárius káté". Első félévben a vallásról és Istenráról; a második félévben: a Jézusról, Szt.-Lélekről stb. A második részig. Het. 1 órán.

Magyar nyelv. K. k. Ihász Gábor „Magyar nyelvtana“. Olvasókönyv a Bodnár-Iványi-féle II. része. Tananyag: a mondattan meghatározása; a mondatok nemei; szókötés, mondatfüzés; mondatjelek; mindezek szabályainak elemzés közben begyakorlása; szavalmányok; a hazai történelemből vett tárgyu olvasmányok elbeszélése; a nevezetesebb polgári ügyiratok; közórai és házi irásbeli dolgozatokul: a tárgyból feladott kérdések megoldása, egyes szabályokra példák irása, költemények prózára áttétele; önálló leirások és polgári ügyiratok szerkesztése. Het. 3 órán.

Latin nyelv. K. k. Schultz F. Kis L. „Latin nyelvtan“ és „Gyakorló könyv.“ A mondatok osztályozása. Mondattan részletesen. Esettan. Az idők és módok használata. Infinitivus. Participium. Supinum. Emlézésül elmés versek és olvasmányok, egyes megfelelő mondatok és összefüggő olv. forditása a Dávid J. „Gyakorló könyvéből“ és mondattani elemzés. Hetenként irásbeli dolgozatok. Het. 5 órán.

Német nyelv. K. k. Brassai „Okszerü vezér“ II. rész. A mondatok tovább bővitése mindenféle jelzőkkel. Összevont mondatok. Kéthetenként zárthelyi irásbeli dolgozatok, magyarról németre és viszont. Het. 3 órán.

Földrajz. K. k. Brassai Sámuel földiratának második, vagy polgári része. Buzogány Árontól, I. félév: Európa államainak földirata. II. félév: Ázsia, Áfrika, Amerika, Ausztrália államainak polg. földirata. A rajzoltató módszer szerint, térképek készitésével egyetemben. Het. 3 órán.

Fizikai földrajz. K. k. Dr Schmidt Ágoston. I. félévben A fizika főbb törvényei. A föld, mint világtest. II. félévben: A földgömb szárazza, vize és légköre. Het. 2 órán.

Mennyiségtan. K. k. Mocnik-Szabóky „Mértani Nézlettana.“ Első félévben: Alapfogalmak az idomokról. A testeknek, lapoknak stb. összefüggése. Egyenes vonalokról. Szögek. Háromszögek. A négyszögek és sokszögek. Második félévben: A másodhatványozás és gyökvonás magyarázat után. Az egyenes vonalu idomok nagyságának mérése. A kerület és terület ált. fogalma és meghatározási módja. Szögek, idomok, alakitása és mérése. Het. 3 órán.

Egyházi ének. Het. 1 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Irás. Het. 2 órán.

Rajzoló geometria. Het. 2 órán.

Szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

II. gymn. osztály.

Vallástan. K. k. Nagy Péter ó-szövetségi „Szenttörténetek.“ Het. 1 órán.

Magyar nyélv. K. k. Ihász Gábor Nyelvtana, olvasókönyv a Bodnár-Iványi-fele I. része. Tananyag: a viszonyszók bővebb megismerése; a szóalkotás módjai- és szabályainak különösen elemzés közben begyakorlása, mindig főtekintettel a szóragozás és szóképzés összevetésére, szavalmányok; olvasmányok elbeszélése; közórai és házi irásbeli dolgozatokul: a tárgyból feladott kérdésekre feleletadás, meghatározott nyelvalakok mondatokba foglalása, a már megtanult képzőkkel, szók alkotása, olvasmányok és elbeszélő költemények tartalmának leirása emlékezetből. Het. 4 órán.

Latin nyelv. K. k. Schultz F., Kis L. „Latin nyelvtan" és gyakorlókönyv. I. félév: Igeragozás részletesen. A rendhagyó volo, nolo, malo. Gyakorlati forditás latinból magyarra s viszont. II. félév: Verba defectiva et impersonalia. Az adverbiumok, Praepositiók és kötszók. A rendestől eltérő igeragozás részletesen gyakorlati példákkal. Igeszármaztatás. Egy pár kisebb mese forditása. Kéthetenként isk. és házi feladat. Het. 5 órán.

Földrajz K. k. „Brassai Sámuel földirata". I. félév: Afrika, Amerika és Ausztrália természeti, föld- és talajviszonyai, éghajlati, növényzeti s állati viszonyok s a néprajz alapvonalai. II. félév: „Brassai Sámuel Földiratá"-nak második vagy polgári részéből a „Magyar birodalom"-ra vonatkozó rész a rajzoltató módszer szerint. Évközben térképek felvételében való oktatás, azok készitése és gyakorlása. Het 3 órán.

Természetrajz. K. k. Kriesch „Természetrajz elemei." A hüllők, kétéltüek és halak természetrajza. A rovarok, férgek, puhányok, ürbelüek és elsőkék typusaiból a jellemzőbbek összehasonlitó módon tanitva. A tavaszi-nyári időszakban: a növényrendek ismertetéséhez szükséges egyéniségek ismertetése, összehasonlitása a rokonokkal. A tanult alakok csoportositása. Het. 2 órán.

Mennyiségtan. K. k. dr. Mocnik számtana. I. félév: Viszonyok, arányok, egyszerü hármas szabály. II. félév: Összetett viszonyok és arányok, összetett hármas szabály; társasági, vegyitési és lánczszabály. Het. 3 órán.

Egyházi ének. Het. 2 órán.

Szépirás. Het. 2 órán.

Rajzoló geometria. Het. 2. órán.

Szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

I. gymn. osztály.

Vallástan. K. k. Ujszövetségi „Szenttörténetek", Nagy Péter. Het. 1 órán.

Magyar nyelv. K. k. Ihász Gábor Magyar nyelvtana. Olvasókönyv Bodnár és Iványi. Tananyag: a nyelvtan meghatározása, a szóhangok (betük) osztályozásai, szómegszakitás, a helyesirás főbb elvei, szótan, a névszók alaktana, az igék alaktana, a viszonyszók, alaktani elemzés, szavalmányok, könnyebb olvasmányok elbeszélése.

Iskolai és házi irásbeli dolgozatokul: már megtanult szabályoknak emlékezetből leirása, egyes meghatározott alakok mondatokba foglalása, iráshibákkal felirt mondatok kijavítva leirása és kisebb mesék leirása a tanitó elbeszélése után. Het. 4 órán.

Latin nyelv. K. k. Schultz F. Dávid J. „Latin nyelvtan". Irás és olvasás. Beszédrészek. Egyszerü mondat. Névragozás. Comparatio. Igehatározók. Számnevek. Névmások és ragozásuk. Hetenként irásbeli gyakorlatok. Het. 5 órán.

Földrajz. K. k. „Brassai Sámuel Földirata". I. félév: Európa föld- és talajalakulása, domborzati viszonyok, hegy- és vizrajz; légi- növényi, állati viszonyok, néprajzzal egybekötve. II. félév: Ázsia föld és talaj-, hegy- és vizrajza; légtani, növényi, állati viszonyok és néprajz rajzoló módszer szerint. Az év folyamában térképek készitése. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k. Kriesch „Természetrajz elemei". I. félév: A házi állatok szemléltető ismertetése, az emberi lakások és vadon élő emlős állatok leirása. II. félév: a madarak, házi szárnyasok természetrajza. Állatok vándorlása, szoktatás és szeliditės okai, hasznok és elterjedésük. Het 2 órán.

Mennyiségtan. K. k. dr. Mocnik „Számtana". I. félév: A közönséges négy alapművelet egész számokkal és törtekkel, ezek begyakorlása táblán és fejben. II. félév: tizedes törtek. Hármasszabályi feladatok. Het. 3 órán.

Egyházi ének. Het. 2 órán.

Szépirás. Het. 2 órán.

Rajzoló geometria. Het. 2 órán.

Szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

c) Az elemi iskolában.

4. elemi osztály.

Vallástan. K. k. Nagy Péter „Szenttörténetek". I. félév: A világ teremtésétől Sámuelig (pátriárchák és birák kora.) II. félév: Sámueltől Krisztus születéséig (királyok uralkodása és Zsidóország bukása.) Het 2 órán.

Magyar nyelv. K. k. Nagy László: „Nyelvtani gyakorlókönyv a népiskolák III. és IV. osztályai számára". I. félév: a beszédrészek ismertetése, egyszerü és bővitett mondatok alkotása, jelző, határozó bővitmények és különféle ragok ismertetése. II. félév: Az első félévi tananyag ismétlése mellett az összetett-, fő- és mellékmondatok, a mondatsorozat és csoportok különféle nemeinek ismertetése. Rendes és rendhagyó igék ragozása. Szótani és mondattani elemeztetés a Gáspár és Kovácsi olv. könyvből. Het. 4 órán.

F ö l d r a j z. K. k. Györke Historiája Erdélyről. Erdély régi népei. Vezérek, királyok és vajdák kora. II. félév: „G y ö r k e E r d é l y t ú j r a u t a z t a". Erdély folyói, hegyei és nevezetes hegységeinek ismertetése. Het. 3 órán.

T e r m é s z e t r a j z. K. k. Buza János: „T e r m é s z e t r a j z." I. félév: Állattani rész (halak, héjanczok, pókok, rovarok, férgek, puhányok stb.) II. félév. Ásvány- és növénytani rész. Het. 3 órán.

S z á m t a n. K. k. Brassai: „S z á m i t ó S o c r a t e s" és Mocnik-Szabóky: „S z á m t a n". I. félév: A „Socrates" alapján főbeli számvetés egész és törtszámokkal. II. félév: A „Számtan" alapján a tizedes számrendszer ismertetése. A 4 alapművelet egész és tizedes számokkal. Het. 4 órán.

É n e k. Het. 1 órán.

I r á s. Minták után és üteny szerint. Het. 1 órán.

R a j z. Fröbel és Hermes-féle minták alapján. Het. 2 órán.

3. elemi osztály.

V a l l á s t a n. K. k. „Szenttörténetek", SiménDomokostól. I. félév: Ó-szövetség. II. félév: Új szövetség s a vallásjavitás és az unitarismus rövid ismertetése. Het. 3 órán.

M a g y a r n y e l v. K. k. Nagy László: „Nyelvtani gyakorlókönyv", átdolgozta Komáromy Lajos. I. félév: A beszédrészek, az egyszerű, összevont s jelzővel bővitett mondatok ismertetése, a melléknevek fokozása stb. II. félév: Az előbbiek ismétlése után kiegészitővel és különféle határozókkal bővitett mondatok alkotása, igék hajtogatása a jelentőmódban. Tagok, képzők. Közben versek és elemzés a Gáspár Kovácsi olvasókönyv I. kötetéből. Het. 3 órán.

F ö l d r a j z. K. k. Herczeg Sándor: „A földrajz elemei." I. félév A földrajzi ismeretek elemei és a „Toldalékban" foglalt alapvető felvilágositások: mi a vár, gyár, bánya, muzeum stb. Továbbá a magyar királyságról általánosan. Erdély határai, földe, folyói, gazdasága, lakói, felosztása, s a megyék közül Kolozsmegye. II. félév: Az előbbiek ismétlése után Erdély többi megyéi; a tulajdonképeni Magyarország és a kapcsolt részek. Végül az osztrák császárság egyes tartományairól röviden. Het. 3 órán.

T e r m é s z e t r a j z. K. k. Buza János Természetrajza. I. félév: Emlős állatok. II. félév: Madarak. Het. 3 órán.

S z á m t a n. K. k. Brassai: „Számitó Socrates". I. félév: Egész számok összeadása, kivonása, szorzása és osztása fejben. Szorzótábla és a törtek I—V. szakaszig. II. félév: Imétlés az előbbiekből és a műveletek törtekkel. A törtek leirása V—XI. szakaszig. Het. 4 órán.

R a j z. Fröbel Frigyes hálózott rajzmintái alapján. Hetenként 2 órán.

É n e k. Het. 1 órán.

I r á s. Üteny szerint és minták után. Het. 1 órán.

2 elemi osztály.

Vallástan. K. k. A keresztény vallás elemei kérdésekben és feleletekben az unitáriusok szerint, Kriza Jánostól. Az Ujszövetségből a következő történetek: Jézus születése, Jézus a templomban. Keleti Bölcsek. Keresztelő János. A szamariai nő. Péter halászata, a bűnbánó nő stb. Het. 3 órán.

Magyar nyelv. K. k. Gáspár és Kovácsi: „Olvasókönyv." I. félév: Értelmes olvasás és versek tanitása. II. félév: K. k. Nagy László: „Nyelvtani gyakorló"-ból irásjelek, a hangzók, szótagolás, névelők, tárgynév, névmás, cselekvésszó, milyenségszó, többes ragok, kérdő, tagadó, állító mondatok és a cselekvésszó három főbb idejének ismertetése. Végre fogalmazások, értelmes olvasás és versek. Het. 4 órán.

Földrajz. I. félév: Nagy László: „Besz. ért. gyakorlatok" a III. szakaszból: Az ember, család, családtagok. IV. sz. A helység lakosai, polgári élet, V. sz. A helység és határai, összekötve földrajzi előfogalmakkal. VI. sz. A természet körébe eső némely jelenségek. II. félév: K. k. Pánczél Ferencz: Kolozsvár részletes földrajza. Hetenként 2 órán.

Állattan. Pánczél Ferencz. I. félév: Honi vad, emlős állatok. II. félév: Honi vad szárnyas állatok. Het. 3 órán.

Számtan. K. k. Brassai: „Számitó Socrates". I. félév: I—III. szakaszig. II. félév: III—V. szakaszig. Het. 3 órán.

Rajz. Fröbel Frigyes és Kozma-Felméri rajzmintái alapján. Het. 1 órán.

Ének. Het. 1 órán.

Irás. Minta után és üteny szerint. Het. 1 órán.

1. elemi osztály.

Vallástan. Mindkét félévben erkölcsi elbeszélések és versek. A gyermekek saját cselekedetei, felvilágositva találó példákkal. Pánczél Ferencz „Erkölcsi elbeszélője" nyomán. Het. 3 órán.

Irva olvasás. K. k. Gönczy ABC je. Folyékony és értelmes olvasás. Az emlékező tehetség gyakorlására és a szavak helyes kiejtéseért versek is tanittattak. Het. 4 órán.

Beszéd-értelem gyakorlat. K. k. Nagy László vezérkönyve alapján. Het. 2 órán.

Állattan. K. k. Pánczél Ferencz. I. félév: Honi házi emlős állatok. II. félév: Honi házi szárnyas állatok. Het. 3 órán.

Számtan. K. k. Brassai „Kisdedek számvetése". I. félév: A négy alapművelet elméletben egész számokkal a 30-as számkörben a számoló gépen. II. félév: A százas számkörben a négy alapművelet fejben és palán egész számokkal. A méter-mérték bemutatása. Het. 3. órán.

Rajz. Fröbel Frigyes és Kozma-Felméri rajzmintái alapján. Het. 1 órán.

Irás. Minták után és üteny szerint.

Ének. Het. 1 órán.

VIII. Nem kötelezett tantárgyak, melyeket önkéntesen tanultak:

a) Angol nyelvet tanult 16 növendék.*)
b) Franczia nyelvet „ 13 „
c) Orgonázást „ 9 „
d) Zenét „ 12 „
e) Gyorsirászatot „ 15 „

Megjegyzés. A tordai és székely-kereszturi középtanodáinknál a megfelelő gymnasialis és elemi osztályokban ugyanaz a tanterv van keresztülvive, mint a kolozsvári főtanodában.

---

*) A papnövendékekkel jártak angol nyelvre.

IX. A tanulók névsora az osztályozás eredménye szerint az $188^6/_7$-ik tanévben.

a) A papnevelő intézetben.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Papjelöltek.			
Kanyaró Ferencz	unitárius	1859	Torda.
Osváth Gábor	„	1861	Kobátfalva.
Péter János	„	1861	Benczéd.
Összesen : 3.			
IV. éves papnövendékek.			
Ajtai János	„	1865	Kolozsvár.
Csifó Salamon	„	1865	Sz.-Keresztur.
Ürmösi Sándor	„	1863	Körispatak.
Lőrinczi István	„	1863	Szt.-Ábrahám.
Gyöngyösi Lajos	„	1864	Kálnok.
Fekete Domokos	„	1862	Szt.-Ábrahám.
Sárosi József	„	1863	Szt.-Gericze.
Összesen : 7.			
III. éves papnövendékek.			
Nagy Sándor	„	1863	H.-Karácsonfalva.
Dézsi Mihály	„	1864	N.-Ajta.
Gvidó Béla	„	1863	A.-Boldogasszonyf.
Összesen : 3.			
II. éves papnövendékek.			
Ütő Béla	„	1868	N. Ajta.
Fekete József	„	1864	Szabéd.
Összesen : 2.			
I. éves papnövendékek.			
Gálfi Lőrincz	„	1865	Sinfalva.
Simó János	„	1867	K. Solymos.
Gál József	„	1861	Dombó.
Kádár Lajos	„	1865	Laborfalva.
Göncz Mihály	„	1866	Árkos.
*Lőfi Endre	„	1868	Bölön.
Összesen : 6.			

A *gal jelöltek évközben kimaradtak.

b) A gymnasiumban.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
VIII. gymn. oszt.			
Dombi József	unitárius	1865	Abrudbánya.
Haftl Dezső	ágost.	1868	Kisbér.
Gál Kelemen	unitárius	1869	Szt.-Gericze.
Rosenberger Mór	Mózes vall.	1868	Gyalu.
Józan Miklós	unitárius	1869	Torda.
Pázsint Mihály	„	1867	N.-Solymos.
Tompa Camil	ev. ref.	1869	Kolozsvár.
Geréb Zsiga	unitárius	1869	H.-Szt.-Pál.
Tibáld Miklós	„	1869	M.-Vásárhely.
Vas Domokos	„	1866	Bözöd.
Molnár Jenő	„	1869	Kolozsvár.
Hutflesz Viktor	róm. kath.	1868	Kolozsvár.
Kis Aladár	unitárius	1868	Laborfalva.
Pál Miklós	„	1868	Bölön.
Haimann József	Mózes vall.	1869	Sz.-Régen.
Váradi Béla	unitárius	1869	Budapest.
Krisán Károly	róm. kath.	1867	Szilágy Somlyó.
Székely András	unitárius	1866	Verespatak.
Szabó Sándor	„	1867	D.-Sz. Márton.
Bodor Mihály	„	1867	Csehédfalva.
Roediger Béla	ágost.	1869	Kolozsvár.
Kovács Imre	unitárius	1866	Kis-Solymos.
László Zsigmond	„	1868	Jánosfalva.
Tunyogi Károly	ev. ref.	1869	Torda.
Grosz Simon	Mózes vall.	1867	Hidvég.
Hadházi Sándor	unitárius	1869	Muzsna.
Dózsa Dániel	ev. ref.	1867	Budapest.
Fűzi József	unitárius	1863	H.-Karácsonfalva.
Máté Lajos	„	1868	Városfalva.
Összesen : 29.			
VII. gymn. oszt.			
Pap Mózes	unitárius	1866	Tordátfalva.
Vári Albert	„	1867	Martonos.
Boheczel Sándor	görög. kath.	1868	Szamosujvár.
Borbély Samu	unitárius	1870	Dés.
Ürmösi Jenő	„	1867	Abrudbánya.
Strobl Villibáld	ágost. hitv.	1869	Brassó.
Székely Ferencz	unitárius	1866	Toroczkó.
Lőrinczi Dénes	„	1868	Szt.-Ábrahám.

Neve	Vallás	Születési éve	Születési helye
Gálfi János	unitárius	1868	Martonos.
Kővári Ernő	"	1870	Kolozsvár.
Sándor Balázs	"	1870	Homoród-Almás.
Sikó Áron	"	1868	Bölön.
Molnár Sándor	"	1870	Kolozsvár.
Langfelder Arthur	Mózes val.	1870	Kolozsvár.
Demeter Károly	unitárius	1868	M.-Zsákod.
Egán Lajos	róm. kath.	1870	Budapest.
Kénosi István	unitárius	1867	Óczfalva.
Albert Áron	"	1868	Bölön.
Sándor Géza	"	1869	Gyepes.
Gál József	"	1868	Szt.-Gericze.
Máthé József	"	1869	Bözöd.
Szathmári Gyula	"	1869	Harangláb.
Mózes András	"	1868	Ürmös.
Fodor Mózes	"	1869	Torda.
Péter Sándor	"	1867	Al-Siménfalva.
Fikker Béla	"	1868	Verespatak.
László György	"	1869	Szt.-Abrahám.
Ekkárt Andor	"	1869	Toroczkó.
Balogh Ferencz	ev. ref.	1870	Sz.-Régen.
Grandpier Károly	"	1869	Kolozsvár.
Nyerges Gábor	"	1866	Maros-Ludas.
Miháli János	görög kath.	1867	Kalocsa.
Rauszek Béla	róm. kath.	1870	Kolozsvár.
Pál Ambrus	unitárius	1868	Harangláb.
Dávid Márton	róm. kath.	1866	Al-Jára.
Miklósi Árpád	unitárius	1866	Szt.-Benedek.
*Jánki Aladár	"	1869	Verespatak.
Marselek Endre m. t.			
Összesen: 38.			
VI. gymn. osztály.			
Boheczel Mihály	görög kath.	1870	Deés.
Imre József	unitárius	1868	Sepsi Kőröspatak.
Szász András	"	1869	Korond.
Sárdi Samu	"	1871	Kövend.
Groó Vilmos	ágost. hitv.	1872	Zágráb.
Márkos Ferencz	unitárius	1868	Medesér.
Steiner Áron	Mózes val.	1871	Ny.-Gálfalva.
Mátéfi Lajos	unitárius	1868	Szt.-Ábrahám.
Demeter Sándor	"	1870	M.-Zsákod.
Demeter Dénes	"	1869	Csehétfalva.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Biró Lajos	unitárius	1869	Iszló.
Desbordes August	róm. kath.	1871	Üvegcsűr.
Máthé János	unitárius	1872	Bözöd.
Dombi Lajos	„	1867	Abrudbánya.
Borbély Albert	„	1870	Csegez.
Gspann Károly	„	1866	Bágyon.
Roediger Jenő	ágost. hitv.	1871	Kolozsvár.
Csiki Tivadar	róm. kath.	1870	Verespatak.
Pataki Sándor	unitárius	1869	M.-Sáros.
Benczédi Domokos	„	1868	F.-Benczéd.
Koncz Imre	„	1864	Ó-Sály.
Nesztor Emil	görög kath.	1870	Kolozsvár.
Tóth Kálmán	róm. kath.	1870	Kolozsvár.
Hirschmann Dániel	Mózes val.	1871	Sz.-Somlyó.
Hamari Miklós	róm. kath.	1870	Torda.
Fülöp Mózes	unitárius	1868	Bözöd.
Péterfi Áron	„	1868	N.-Kede.
Jánki Ernő	„	1871	Verespatak.
Koronki János	„	1866	Toroczkó.
Feldheim Béla	Mózes val	1870	Brátka.
Kelemen Árpád	unitárius	1870	Köpecz.
Tibáld Mihály	„	1870	Marosvásárhely.
Tanka Samu	„	1868	Kövend.
Simó Pál	„	1869	Harasztkerék.
Gyöngyösi Sándor	„	1869	Ny.-Szt. László.
László Domokos	„	1869	Stancsfalva.
Zoltán Albert	„	1869	Héviz.
*Orbók Kálmán	„	1871	Héjjasfalva.
Nagy Albert, meghalt	„	1870	Kaál.
Összesen: 39.			
V. gymn. osztály.			
Kelemen Árpád	unitárius	1870	M.-Szt.-Király.
Sinczki Géza	„	1872	Kolozsvár.
Gelei András	„	1870	Árkos.
Ebergényi Győző	ev. ref.	1869	Verespatak.
Kilyén Ferencz	„	1871	M.-Valkó.
Reich János	ágost. hitv.	1872	Kolozsvár.
Váradi Ferencz	unitárius	1871	Al-Jára.
Pál István	„	1872	Toroczkó.
Berde István	„	1873	Sepsi-Szt.-György.
Csongvai Géza	„	1873	Torda.
Ambrus József	„	1873	Torda.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Kelemen Gábor	unitárius	1870	Maros-Vásárhely.
Nagy Dénes	„	1870	Szind.
Nagy Lajos	„	1872	Homorod-Ujfalu.
Kővári Arthur	„	1872	Kolozsvár.
Halmágyi Károly	„	1870	Túr
Debreczeni Béla	ev. ref.	1871	Kolozsvár.
Barlabás Ignácz	unitárius	1870	M.-Ujvár.
Lőfi Ödön	„	1872	Bölön
Léderer Miksa	Mózes val.	1871	Élesd.
Csiki Emanuel	róm. kath.	1870	Kolozsvár.
Györke János	unitárius	1869	ToroczkóSz-György
Velits Ödön	ágost. hitv.	1873	Torda.
Farkas László	gör. keleti	1870	Görgény-Glodár.
Kozma László	unitárius	1871	Székely-Keresztur.
Szathmári Elek	„	1870	Harangláb.
Pétersberger Ottó	ágost. hitv.	1872	Offenbánya.
Szabó László	unitárius	1869	Szőkefalva.
Marschelek Ferencz	róm. kath.	1870	Kolozsvár.
Mendel Márk	Mózes val.	1869	Kolozsvár.
Csegezi Tamás	unitárius	1870	Vajda-Szt. Iván.
Hart Albert	Mózes val.	1871	Kolozsvár.
Pálfi András	unitárius	1870	K.-Illye.
Haimann Zsiga	Mózes val.	1872	Sz.-Régen.
Simonich Dezső	unitárius	1872	Nagy-Becskerek.
Bihari Pál	„	1871	Buzás-Bocsárd.
Összesen: 36.			
IV. gymn. osztály.			
Ürmösi Károly	unitárius	1872	Abrudbánya.
Fon Béla	Mózes val.	1872	Kolozsvár.
Schuszter Erich	ágost. hitv.	1873	Fogaras.
Zsurzs Aurél	görög kel.	1870	Runkó.
Májai Mihály	unitárius	1870	Csikfalva.
Sükösd Zsiga	„	1871	Sepsi Szt.-Király.
Kelemen Kálmán	„	1871	M.-Szt.-Király.
Huszár János	„	1872	Kolozsvár.
Koncz József	„	1872	Bethlen.
Lévi Lajos	„	1872	Kolozsvár.
Nagy Zoltán	„	1871	Ny.-Szt.-László.
Desbordes Jenő	róm. kath.	1873	Koronka.
Berde Andor	unitárius	1874	Sepsi Szt.-György.
Ütő Sándor	„	1871	Nagy-Ajta.
Csegezi Árpád	„	1870	Csegez.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Tana János	unitárius	1870	Bölön.
Nagy Béla	"	1872	Sz.-Kraszna.
Pálfi Dezső	"	1871	M.-Szilvás.
Pálfi István	"	1872	Várfalva.
Dali Vilmos	"	1872	Bágyon.
Kelemen Miklós	"	1872	Maros-Vásárhely.
Fazakos Sándor	ev. ref.	1871	Kolozsvár.
Kis Mózes	unitárius	1872	Sepsi-Szt. Király.
Végh József	"	1872	M.-Nádas.
Gruber Vilmos	"	1870	Verespatak.
Összesen: 25.			
III. gymn. oszt.			
Ferencz József	unitárius	1873	Kolozsvár.
Ürmösi Károly	"	1874	Tarcsafalva.
Halmágyi Gábor	"	1875	Lugos.
Hunvald Lajos	Mózes. val.	1873	Kolozsvár.
Krausz Miksa.	"	1875	Gyalu.
Borbély Ernő	ágost. hitv.	1873	Brassó.
Fodor Ödön	unitárius	1873	Besztercze.
Tóth György	"	1871	Bölön.
Böjthe Benedek	ev. ref.	1872	Brassó.
Gothárd Sándor	unitárius	1873	Szováth.
Szabó Bertalan	ev. ref.	1873	Hanizsa.
Ádámosi Béla	unitárius	1874	Kövend.
Hintz György	ágost. hitv.	1875	Kolozsvár.
Desbordes Ernő	róm. kath.	1874	Koronka.
Frankkis Ferencz	unitárius	1873	Kolozsvár.
Kósa János	ev. ref.	1872	Kis-Petri.
Kis György Lajos	unitárius	1873	Bölön.
Ungur Sándor	görög kath.	1871	Kasiba.
Márk Emil	"	1872	Györgyfalva.
Egán Győző	róm. kath.	1874	Budapest.
Szuchán Elemér	"	1873	Kolozsvár.
Frankkis István	unitárius	1873	Kolozsvár.
Kolozsvári Pál	"	1870	ToroczkóSz-György
Berde Gábor	"	1875	Sepsi-Szt.-György.
Borbély Samu	"	1873	Aranyos-Rákos.
Csegezi László	"	1872	Csegez.
Lőfi Sándor	"	1870	Bölön.
Hutflesz Ármánd	róm. kath.	1873	Kolozsvár.
Gál Domokos	unitárius	1874	Kövend.
Gál József	"	1873	Toroczkó.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Simon József	unitárius	1873	Toroczkó.
Kottán Imre	róm. kath.	1875	Egyházas-Szecsőd.
Landesman Mór	Mózes vall.	1873	Kolozsvár.
Hart Árpád	„	1871	Kolozsvár.
Csép Gyula	unitárius	1870	Bágyon.
Kovács István	„	1873	Toroczkó.
Összesen: 36.			
II. gymn. oszt.			
Gothárd Kálmán	unitárius	1874	Sztána.
Grátz Gusztáv	ágost. hitv	1875	Gölnicz-bánya.
Halmágyi Lajos	unitárius	1876	Lugos.
Peller Izidor	Mózes vall.	1874	Kolozsvár.
Albisi Géza	ev. ref.	1874	M.-Szombattelke.
Kozma Endre	unitárius	1875	Sz.-Keresztur.
Pap János	gör. kel.	1873	Kolozsvár.
Orlea Tivadar	gör. kath.	1871	Topánfalva.
Bárány Lajos	róm. kath.	1875	Zilah.
Beszterczei György	ágost. hitv.	1873	Kolozsvár.
Simándi József	unitárius	1875	Toroczkó.
Istvánfi Árpád.	„	1875	Budapest.
Tüske Ferencz	ágost. hitv.	1875	Kolozsvár.
Bernáth Lázár	Mózes vall.	1872	Buza.
Nagy Antal	unitárius	1873	Náznánfalva.
Éjszaki Ödön	„	1875	Budapest.
Székely Béla	„	1874	Algyógy.
Csiszár József	ev. ref.	1872	Egeres.
Fodor Jenő	unitárius	1875	Keszttelke.
Fekete Károly	ev. ref.	1871	Tacs.
Szigethi Albert	unitárius	1874	Deés.
Fekete Gyula	ev. ref.	1874	Besztercze.
Venczel Lajos	róm. kath.	1874	Kassa.
Jeszenszki Gyula	ágost. hitv.	1875	Tövis.
Bodor László	ev. ref.	1872	Kolozsvár.
Szigethi Zsigmond	unitárius	1875	Deés.
Kiss Károly	róm. kath.	1875	Uj-Panát.
Joó Imre	unitárius	1873	Hid-Almás.
Vesselényi Imre	róm. kath.	1874	Élesd.
Marusán Géza	unitárius	1875	Gyéres.
Lázár Victor	róm. kath.	1875	Arad.
Összesen: 31.			

neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
I. gymn. oszt.			
Benczédi Lőrincz	unitárius	1875	Kolozsvár
Sipos Gábor	ev. ref.	1874	Kolozsvár
Ambrus Ödön	unitárius	1875	Kolozsvár
Feldheim Mór	Mózes vall.	1876	Brátka.
Gábor Dezső	unitárius	1874	Jára.
Zobátz Viktor	ev. ref.	1877	Gyéres.
Selisteán László	gör kath.	1871	Sz.-Jakab.
Kelemen György	unitárius	1875	Maros Szt.-Király.
Dézsi Ferencz	„	1876	N.-Ajta.
Spitz Géza	Mózes vall.	1875	Bucsa.
Puhala Aladár	ágost hitv.	1876	Budapest.
Nagy Jenő	unitárius	1873	Ny.-Jobbágyfalva.
Nagy Béla	„	1874	Iszló.
Hunwald Gyula	Mózes vall.	1876	Kolozsvár.
Gábor József	unitárius	1876	Jára.
Hunvald Ernő	Mózes vall.	1875	Kolozsvár.
Klein Ottó	róm. kath.	1876	Vukovár.
Boldor László	gör. kath.	1872	Ugrutz.
Keleti Géza	róm. kath.	1874	Kolozsvár.
Ádám Vilmos	unitárius	1874	Pitest.
Szombatfalvi Dénes	„	1872	Bözöd-Ujfalu.
Rend Ferencz	„	1874	Kolozsvár.
Balogh Lajos	„	1875	Kövend.
Horváth Gábor	gör. kath.	1875	Szt.-Mihálytelke.
Kocsis Dezső	róm. kath.	1876	Élesd.
Kászoni Árpád	unitárius	1874	Ny.-Sz.-László.
Vesselényi Jenő	róm. kath.	1875	Élesd.
Duha Dénes	„	1876	Kolozskara.
Borsai József	unitárius	1874	Kolozsvár.
Andrásovszki Henrik	ágost. hitv.	1875	Kolozsvár.
Váradi Géza	ev. ref.	1873	Dengeleg.
Pálfi Zoltán	unitárius	1874	Ny.-Szt.-Márton.
Összesen: 32.			
4. el. oszt.			
Fekete Pál	unitárius		Kolozsvár.
Beczkai János	„		Kolozsvár.
Sipos Aladár	ev. ref.	1876	Kolozsvár.
Gere László	róm. kath.	1877	Kolozsvár.
Ongert György	ágost. hitv.	1872	N.-Disznód.
Fekete Ferencz	róm. kath.	1876	Kolozsvár.
Siménfalvi Boldizsár	unitárius	1876	Al-Jára.

Neve	Vallás	Születési éve	Születési helye
Mátyás Gyula	ágost. hitv.	1872	N.-Disznód.
Bartha István	unitárius	1875	Verespatak.
Deák Albert	róm. kath.	1876	Kolozsvár
Krassovszki Gyula	„	1876	Kolozsvár.
Drezsán László	gör. kel.	1871	Fűzes-Szt.-Péter.
Szabó Albert	unitárius	—	Toroczkó-SzGyörgy
Szabó János	„	1876	Dicső-Szt.-Márton.
Ács Ferencz	ev. ref.	1876	Kolozsvár.
Jelen István	unitárius	1877	Kolozsvár.
Ambrus Gergely	„	1877	Kolozsvár.
Jánosi Ferencz	„	1873	Buzaháza.
Honigberger István	ágost. hitv.	1876	Kolozsvár.
Ransburg József	Mózes val.	1876	Kolozsvár.
Lévi Ernő	unitárius	1876	Kolozsvár.
Nagy Miklós	„	1873	Buzaháza.
Nagy Sándor	„	1876	Farkasmező.
Stern Oszkár	Mozes vall.	1877	N.-Ajta.
Bonfert Gusztáv	ágost. hitv.	1872	N.-Disznód.
Komjátszegi Miklós	unitárius	1878	Túr.
Rend Tihamér	„	1878	Kolozsvár.
Bonfert György	ágost. hitv.	1872	N.-Disznód.
Hart Miksa	Mózes val.	1876	Kolozsvár.
Lederer Albert	„	1876	N.-Várad.
Simó Albert]	unitárius	1875	Vadad.
Vesselényi István	róm. kath.	1877	Élesd.
Knobloch Géza m. t.	„	1876	Abrudbánya.
Összesen: 38.			
3-ik elemi oszt.			
Kozma Ferencz	unitárius	1878	Sz.-Keresztur.
Kondász Béla	ev. ref.	1877	Kolozsvár.
Boga Pál	róm. kath.	1878	Kolozsvár.
Hirsch Mór	Mózes val.	1878	Kolozsvár.
Hunwald Ákos	„	1878	Kolozsvár.
Sipos Camilló	ev. ref.	1877	Kolozsvár.
Siménfalvi Tihamér	unitárius	1876	A.-Jára.
Somai Dezső	ev. ref.	1877	Sajó-Keresztur.
Kiss Rezső	Mózes val.	1878	Kolozsvár.
Ambrus Dezső	unitárius	1878	Kolozsvár.
Szamosfalvi Miklós	görög kath.	1878	Pata.
Ács Sándor	ev. ref.	1878	Kolozsvár.
Feldheim Béla	Mózes val.	1879	Brátka.
Zobátz Jenő	ev. ref.	1879	Kolozsvár.

Neve	Vallás	Születési	
		éve	helye
Bernáth Mátyás	Mózes val.		Kolozsvár.
Jelen Árpád	róm. kath.		Kolozsvár.
Bitai László	ev. ref.	1877	Kolozsvár.
Nemes Béla	róm. kath.	1879	Heidelberg.
Kovács József	„	1876	Kolozsvár.
Hart Mátyás	Mózes val.	1873	Kolozsvár.
Képes Kálmán m. t.	róm. kath.	1876	Abrudbánya.
Bróz Arnold m. t.	„	1878	Fogaras.
Összesen: 22.			
2-ik elemi oszt.			
Gere András	róm. kath.	1879	Kolozsvár.
Hatházi Géza	ev. ref.	1880	Kolozsvár.
Nagy Elemér	unitárius	1879	Kolozsvár.
Mikó Imre	„	1879	Ó.-Fenes.
Demjén István	„	1879	Toroczkó.
Stamberger Jenő	Mózes val.	1879	Kolozsvár.
Babos László	ev. ref.	1879	Kolozsvár.
Fleischman Mór	Mózes val.	1879	Kolozsvár.
Szabó Zoltán	ev. ref.	1878	Kolozsvár.
Kövendi Lajos	unitárius	1878	Kolozsvár.
Összesen: 10.			
1 elemi oszt.			
Kovács Árpád	unitárius	1880	Kolozsvár.
Bodor Lajos	ev. ref.	1880	Kolozsvár.
Venczel Barnabás	róm. kath.	1879	N.-Várad.
Bőjthe Pál	ev. ref.	1880	Gy.-Fehérvár.
Antóni Albert	unitárius	1878	Kolozsvár.
Botár Imre	„	1878	Deés.
Mikó Lőrincz	„	1881	Kolozsvár.
Antóni János	róm. kath.	1878	Kolozsvár.
Kaufmann Emil	Mózes val.	1879	Kolozsvár.
Mihálski Károly	róm. kath.	1879	Kolozsvár.
Kajetán Endre	„	1880	Kolozsvár.
Burgya Adolf	ev. ref.	1880	Budapest.
Fodor Dezső	unitárius	1880	Kolozsvár.
*Kiss Jenő	ev. ref.	1880	Kolozsvár.
Demjén András.	unitárius	1880	Toroczkó.
Összesen: 15.			

X. Köz- és érettségi vizsgálatok s papi szigorlat.

A) Közvizsgálatok.

Az első félévi vizsgálatok január 27-től február 5-ig; a második féléviek pedig junius 12-től 25-ig tartattak meg. Az érdemso rozat felolvasása és a tanév ünnepélyes bezárása volt jun. 25-én.

A magántanulók vizsgálata 25-én tartatott meg.

A VIII. gymnasialis osztály második félévi vizsgálata május 17. és 18-án tartatott meg.

B) Érettségi vizsgálat.

Érettségi vizsgálatra jelentkezett 29 rendes tanuló, de egy betegsége miatt nem állhatott elő:

a) Az irásbeli vizsgálat megtartatott május 20. 21. 23. 24. 25-ik napjain.

Feladványok:

1. Magyarnyelvből:

a) A megbocsátás a győzelmek legszebbike. Mondat - Cria Jean Pant.

b) Toldy Ferencz élete s irodalmi munkásságának méltatása. Jellem- s élettörtén. rajz.

c) A szinügy, mint a nemzeti és erkölcsi művelődés eszköze. Elmélkedés.

2. Németnyelvből: Hunor és Magyar, (ifj. Szinnyei József magyar olvasó könyve I. rész, a Hunok és Magyarok történetéből, a 72-ik oldal) 20 sort, történeti rajz.

3. Latinnyelvből: Árpád halála. (Ribári magyarok története 27. l.)

4. Görögnyelvből: Plátón Kritónjából. IX. fejezet 17. sor.

5. A mathematikából:

a) Geometriai feladat: Van egy [háromszög-ábra: a, β, c, γ, b] derékszögü háromszög, melynek átfogója $= a$, egyik befogó $= b$, a másik $= c$. A b-vel szembelevő szög $= \beta$, a c-vel szembelevő szög $= \gamma$.

Ha az átfogó $a = 3245$ mtr. a β szög $= 57^0\,13^0$; mekkora a γ szög? mekkora a b és c befogó?

b) Algebrai: Keresni kell olyan három számot, hogy ha azok közül az elsőhöz 6-ot hozzáadok s ugyanannyit hozzáadok a másodikhoz is, azoknak összegei ugy álljanak egymáshoz, mint 2: 3-hoz.

Ha pedig az elsőhöz és harmadikhoz 5-öt hozzáadok, ezeknek összegei úgy álljanak egymáshoz, mint 7: 11-hez. — S végre: ha a másodikból és harmadikból kivonok 36-ot, ezeknek maradékai úgy álljanak egymáshoz, mint 6: 7-hez.

Melyik ez a három szám?

c) A szóbeli vizsgálat Főtisztelendő Ferencz József püspök ur elnöklete alatt junius 27, 28 és 29. napjain tartatott a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kiadott érettségi vizsgálati utasitás szerint. — A kormány részéről ujból Dr. Berde Áron egyet. tanár és főgondnok volt kinevezve. Az egyház részéről a vizsgáló bizottság tagjai voltak: Dr. Brassai Sámuel, egyetemi nyug. tanár, P. Horváth Kálmán és Kőváry László isk. fel. gondnokok.

A szóbeli vizsgálatra állott 28 tanuló közül érettnek nyilvánittatott:

Jeles osztályzattal	6
Jó osztályzattal	10
Egyszerüen	5
Visszavettetett 2 hónapra egy-egy tárgyból	4
Egész évre	3
Összesen	28.

Érettségi vizsgálatra állók közül készült:

Theologiai	pályára:	8.
Bölcsészeti	„	2.
Jogi	„	2.
Orvosi	„	5.
Mérnöki	„	1.
Gazdasági	„	4.
Bányászati	„	1.
Kereskedői	„	1.
Katonai	„	2.
Alsóbb hivatalnoki		2.
Összesen		28.

Megjegyzés. Az 1885—86-ik tanév végein 2 hónapra visszavetett 2 tanuló szeptember havában pótvizsgát tévén, érettnek nyilvánittattak.

C) Papi szigorlat.

Papi szigorlatra jelentkeztek:

Ürmösi Sándor, Fekete Domokos, Gyöngyösi Lajos és Sárosi József.

Évi irásbeli dolgozatokra a következő feladatok tüzettek ki:

1. „Birálata azoknak a bibliai helyeknek, melyekre a szt. háromság tanát alapitják“, Enyedi György Ó és Újtestamentum-helyek magyarázata stb. czimü műve alapján.

2. A protestantismus befolyása, a népek és nemzetek politikai, tudományos és müvelődése alapján.

Az irásbeli zárt vizsgálat junius 27-én tartatott meg.

A szóbeli vizsgálat jun. 30-án tartatott meg Főtisztelendő Ferencz József püspök ur elnöklete alatt, mely alkalommal Ürmösi Sándor, Fekete Domokos jó, Gyöngyösi Lajos elégséges eredménynyel a papi pályára képesitetteknek nyilvánittattak; Sárosi József pedig két tantárgyból szeptember haváig visszavettetett.

XI. ÁLTA

STATISTIKAI

az 1886—87-ik

Tanfolyam	Osztály	Felvétetett év elején			Évközben		A tanév bezártakor volt			Nemzetiség szerint			Vallás			
		Rendes	Magán	Összesen	Kilépett	Meghalt	Rendes	Magán	Összesen	Magyar	Német	Román	Unitárius	Ev. ref.	Ág. hitv.	Róm. kath.
A papnevelő intézetben	Papjelöltek	6	—	6	3	—	3	—	3	6	—	—	6	—	—	—
	IV. papnöv.	7	—	7	—	—	7	—	7	7	—	—	7	—	—	—
	III. papnöv.	3	—	3	—	—	3	—	3	3	—	—	3	—	—	—
	II. papnöv.	2	—	2	—	—	2	—	2	2	—	—	2	—	—	—
	I. papnöv.	6	—	6	1	—	5	—	5	6	—	—	6	—	—	—
	Összesen:	24	—	24	4	—	20	—	20	24	—	—	24	—	—	—
A gymnasiumban	VIII. gymn. oszt.	29	—	29	—	—	29	—	29	29	—	—	19	3	2	2
	VII. gymn. oszt.	37	1	38	1	—	36	1	36	36	1	1	27	3	2	3
	VI. gymn. oszt.	39	—	39	1	1	36	—	36	36	1	2	28	—	2	4
	V. gymn. oszt.	36	—	36	—	—	34	—	34	35	1	—	23	3	3	2
	IV. gymn. oszt.	26	—	26	1	—	23	—	23	25	—	1	19	1	2	1
	III. gymn. oszt.	35	—	35	—	—	35	—	35	33	—	2	21	2	2	4
	II. gymn. oszt.	31	—	31	—	—	31	—	31	30	—	1	13	5	4	5
	I. gymn. oszt.	33	—	33	1	—	32	—	32	31	—	2	17	4	—	5
	Összesen:	266	1	267	4	1	256	1	257	255	3	9	167	27	17	26
Az elemi iskolákban	4. elemi oszt.	33	1	34	1	—	32	1	33	30	3	1	14	3	5	7
	3. elemi oszt.	20	2	22	—	—	20	2	22	22	—	—	3	6	—	6
	2. elemi oszt.	12	—	12	2	—	10	—	10	10	—	—	4	4	—	2
	1. elemi oszt.	15	—	45	—	—	15	—	13	15	—	—	6	4	—	4
	Összesen:	80	3	83	3	—	75	3	78	77	3	1	27	17	5	19
Az egész együtt	A papnevelő intézetben	24	—	24	4	—	20	—	20	24	—	—	24	—	—	—
	A gymnasiumban	266	1	267	4	1	256	1	256	255	3	9	167	21	17	26
	Az elemi iskolában	80	3	83	3	—	75	3	78	77	3	1	27	17	5	19
	Összesen:	370	4	374	11	1	351	4	354	356	6	10	218	38	22	45

Megjegyzés. Papjelöltek azok, kik papi szigorlatot tettek; IV. éves papnövendékek azok, kik a rendes theologiai tanfolyamot elvégezték s csakis papi szigorlatra készülnek.

LÁNOS

KIMUTATÁS

tanévről.

szerint			Életkor szerint											Születési helyük szerint		Osztályozás eredménye				Vizsgát tett		Vizsgát nem tett		Előmenetelök	
Görög kath.	Görög kel.	Mózes vall.	9—10	10—11	11—12	12—13	13—14	14—15	15—16	16—17	17—18	18—19	Idősebb	Helybeli	Vidéki	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Rendes	Magán	Rendes	Magán	Haladók	Maradók
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	2	1	—	—	3	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	2	—	2	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6	2	1	2	—	5	—	1	—	5	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	1	23	4	2	4	—	10	—	1	—	10	—
—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	11	7	11	4	25	7	6	16	—	29	—	—	—	29	—
2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	9	11	10	5	33	3	11	20	2	35	1	1	—	34	2
2	—	3	—	—	—	—	—	2	7	11	8	7	4	3	36	3	9	17	7	36	—	1	—	31	5
—	1	4	—	—	—	—	4	10	6	12	4	—	—	8	28	2	9	14	9	34	—	2	—	28	6
—	1	2	—	—	—	1	5	10	6	4	—	—	—	4	22	4	5	13	3	23	—	2	—	22	1
2	—	4	—	—	2	10	16	3	2	2	—	—	—	7	28	6	9	16	4	35	—	—	—	35	—
—	2	2	—	12	4	4	11	—	—	—	—	—	—	5	26	2	13	11	5	31	—	—	—	28	3
3	—	4	1	7	9	8	5	3	—	—	—	—	—	9	24	3	10	9	10	32	—	—	—	29	3
9	4	23	1	19	15	23	41	28	21	37	32	25	25	45	222	30	72	116	40	255	1	6	—	236	20
—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	17	5	13	10	5	32	1	—	—	28	5
1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	9	7	8	7	—	20	2	—	—	22	—
—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	4	3	5	2	—	10	—	—	—	10	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	6	5	3	5	—	13	—	—	—	13	—
1	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	36	20	29	24	5	75	3	—	—	73	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	1	23	4	2	4	—	10	—	1	—	10	—
9	4	23	1	19	15	23	41	28	21	37	32	25	25	45	222	30	72	116	40	255	1	6	—	236	20
1	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	36	20	29	24	5	75	3	—	—	73	5
10	5	36	1	19	15	23	41	28	21	37	32	25	49	93	281	54	103	144	45	409	4	7	—	319	25

Megjegyzés. A maradók közé vannak felvéve azok is, kik vizsgálatra nem állottak.

XII. Ösztöndijak, jutalmak, segélyezés és javadalmak.

1. Ösztöndijak.

a) A Koncz-János-alapitványból év folytán kiadatott: egy tanulónak havonként 5 frt, 22 tanulónak 2 frt 50 krjával összesen 600 forint. Ebből részesültek: Geréb Zsiga VIII., Máté Lajos VIII., *Sándor Géza VII., Mózes András VII., *Miklósi Árpád VII., Gálfi János VII., *Fikker Béla VII., Vári Albert VII., Jánki Aladár VII., *Pál Ambrus VII., Koronki János VI.. *Orbók Kálmán VI, Benczédi Domokos VI., Borbély Albert VI., Sinczki Géza V., Kelemen Gábor V., Bihari Pál V., Váradi Ferencz V., Pál István V., Koncz József IV. (rokon 5 frt), Csegezi Árpád IV., Májai Mihály IV., Kolozsvári Pál III., Székely Béla II., Siménfalvi Boldizsár I., Szombatfalvi Dénes I., Ádám Vilmos I., Komjátszegi Miklós 4 el. oszt. tanulók.

b) Koncz-János-alapitványból naponkint ebédet kaptak, mely 10 hónap alatt 150 frtba került; ezt élvezték: Demeter Sándor VI., Koncz Imre VI, *Halmágyi Károly V. oszt. tanulók és Simó János I. éves papnövendék.

c) A Fejér Ödön alapitványból kiadatott 50 forint., melyből havonként 2 frt 50 krt kaptak: Kelemen Árpád V., Nagy Dénes V. oszt. tanulók.

d) K. Nagy Sándor-alapból (50 frt) havonként 2 frt 50 krt kapott Kelemen György I. oszt. tanuló.

e) Kelemen Benő-alapból naponként kaptak egy-egy czipót, melynek értéke 10 hóra 80 forint: *Máthé József VII., Gál József VII., *Simó Pál VI., Gyöngyösi Sándor VI., Dombi Lajos VI., Kisgyörgy Lajos III., *Joó Imre II., Nagy Béla I. oszt. tanulók.

f) A Laborfalvi Berde Mózes és Márkos Terézia-alapból naponként egy-egy czipót kaptak (10 hóra 80 frt): Berde István V., Berde Andor IV., Berde Gábor III., Lőfi Sándor III. oszt. tanulók.

g) A Koronka Mátyus-alapból (3 frt havi részletekben 60 frt) jutalmaztattak: Gspann Károly VI., *Péterfi Áron VI. és Ekkárt Andor VII. oszt. tanulók.

h) A Kern Szilvási alapból két részletben 10 frtot kapott Gelei András V. oszt. tanuló.

i) A Mártonffy Gergelyné szül. Koncz Juliánna-alapból a két félévi vizsgálat alkalmával kiadatott 150 frt; ebből 25—25 frtot kaptak: Máthé János VI., Márkos Ferencz VI., Biró Lajos VI. oszt. tanulók.

k) Májusi-alapból, melyet a néhai boldog emlékü Kriza János püspök osztálytársaival alapitott volt, mesterek képzésére, két részben 8 frttal segélyeztetett Lázár János IV. éves tanitójelölt.

l) Árkosi Lajos alapitványból (15 forint) a két havi nagy szünidőn kosztot kap: Kovács István III. oszt. tanuló.

---

* A csillaggal jelöltek elégtelen osztályzat, vagy egyéb ok miatt évközben másokkal cseréltettek ki.

m) A Newporti gyermekek adományából 25 frttal segélyeztetett Pálfi Zoltán I. oszt. tanuló.

n) A Providencei gyermekek adományából (50 frt) 25—25 frttal segélyeztettek Dézsi Ferencz I. és Simándi József II. oszt. tanulók.

o) Az erdélyi kincstári ösztöndijból (240 frt) két részben kiadva 60—60 frtot élveztek: Pál Miklós VIII., Sárdi Samu VI., Ürmösi Károly IV. és Ürmösi Károly III. oszt. tanulók.

p) A sepsi-szentiványi Szentiványi Jenő alap 1885. jan. 1-től deczember végeig járó 8 frt kamatjából tankönyvek és iróeszközök vétettek: Szabó János, Siménfalvi Boldizsár, Nagy Miklós, Simó Albert, Jánosi Ferencz, Komjátszegi Miklós, Szabó Albert és Bartha István 4 elemi oszt. tanulóknak.

Ösztöndijak értéke összesen 1636 frt.

2) Jutalmak.

Az érdemsorozat alkalmával következő jutalmak osztattak ki:

A Paget Olivér-alapitványból az angol nyelv tanulásban a pályázati vizsgán kitünt előhaladásért az első vagy 100 frtos dijat nyerte Nagy Sándor III. éves pagnövendék; a második vagy 50 frtos dijat nyerte Gál Kelemen VIII. oszt. tanuló; a harmadik vagy 25 frtos dijat nyerte Gálfi Lőrincz I. éves papnövendék.

A Bulyovszkyné sz. Szilágyi Lilla-alapitványból kitüzött 5 frtos pályadijat az ifjuság által szerkesztett „Remény“ cz. heti lapban megjelent s az évi költemények között a legjobb költemény: „Végzetes lövés“ czimü ballada szerzője: Dézsi Mihály III. éves papnövendék nyerte.

A Kövendi Szász Gergelyné, Incze Klára alapból az 5 frtos pályadijat „A becsületesség“-ről dolgozott kitünő szónoki beszéd szerzője: Dézsi Mihály III. éves papnövendék nyerte.

A Fejér Márton-féle alapitványból a 2 frtos tallért a szép és helyes irásért nyerte Szász András VI. oszt. tan., az 1 frtost Nagy Dénes V. oszt. tanuló.

P. Horváth Kálmán áldozatkész isk. felügyelő gondnok ur, mint a mult isk. évben, ugy most is 100 frtot ajánlott fel oly formán, hogy abból 50 frtot kapjon az, a ki legkitünőbb eredménynyel teszi le az érettségi vizsgálatot; 50 frt pedig osztassék két felé, úgy hogy abból a VI. és VII. gymn. oszt.-ban legjobb sikerrel végzett tanulók 25—25 frtban részeltessenek; minthogy a VII. gymnasiumban két egyenlő jeles eredménynyel tanult ifju találtatott, a 25 frt közöttük arányosan megosztatott, ugy hogy Pap Mózes 12 frt 50 kr és Vári Albert is 12 frt 50 kr jutalmat nyert, a VI. gymn. osztály részére kitüzött 25 frtot Imreh József nyerte el.

Peiélle István városunk derék, áldozatkész kereskedője, korán elhunyt kedves fia ifj. Peielle István nevének megörökitésére, a ki intézetünkben tanult és IV. gymn. osztályt végzett, 2000 frt alapitványt tett oly formán, hogy annak évi 50 frt járuléka minden tanév bezárásakor osztassék ki a jó magaviseletü és legjobb ta-

nulók között; ez évben a kitüzött 50 frtból a következő szorgalmas és jó tanulók részesittettek: a) 5—5 frtban: Sinczki Géza V., Kelemen Árpád V., b) 4—4 frtban: Ürmösi Károly, Fon Béla és Zsurzs Aurél IV. oszt. tanulók, c) 4—4 frtban: Ferencz József, Halmágyi Gábor, Ürmösi Károly, Krausz Miksa III. oszt. tanulók, d) 3—3 frtban: Gothard Kálmán, Grátz Gusztáv II. gymn. oszt. tanulók, e) 3—3 frtban részesültek még: Benczédi Lőrincz és Sipos Gábor I. oszt. tanulók.

Dr. Rudas Gerő gyorsirászati tanár ur ez évben is jutalmat tüzött ki a legjobb gyorsiró részére; a jutalmul kitüzött 1 forintot s az $188^5/_6$-ki „Gyorsiró" évi folyamát Tompa Camil VIII. gymn. oszt. tanuló nyerte el. Krizsán Károly VIII. gymn. oszt. tan., e téren tanusitott szorgalmáért kapott 1 frt 30 krt, a mely összeget a gyorsirászatot tanulók tüzték ki jutalmul. Egy ügybuzgó által felajánlott „Hatszáz magyar nemzeti dal" cz. könyvet Hunwald Lajos III. gymn. oszt. tanuló nyerte el.

A székely gazdasági egylet elnöke Hajós János miniszteri tanácsos ur „A székelyföld" czimü munkából jutalmul leendő kiosztás végett 10 drbot küldött a szorgalmas jó igyekezetü tanulók részére, a mely ajándékból a következő tanulók kaptak egy-egy kötetet: Nagy Sándor III., Dézsi Mihály III., Simó János I. éves papnövendékek; Gál Kelemen VIII., Dombi József VIII., Haftl Dezső VIII., Rosenberger Mór VIII., Józan Miklós VIII., Borbély Samu VII., Boheczel Mihály VI. gymn. oszt. tanulók.

A tornavizsgálat alkalmával a jelesebb tornászok jutalmazására adakoztak: Hutflesz Károly 2 frtot, Kővári Mihály ügyvéd 2 frtot, Mózes András lelkész 1 frtot, a tanári kar 3 frtot. A tanulók a legjobb tornászok jutalmazására gyüjtöttek 2 frtot. Ebből részesültek: Pap János II. o. t. 1 frt, Bernáth Lázár II. oszt. t. 1 frt, Mendel Márk V. o. t. 1 frt, Egán Viktor III. o. t. 1 frt, Grandpiere Károly VII. o. t. 2 frt, Miklósi Árpád VII. o. t. 1 frt, Egán Lajos VII. o. t. 2 frt, Desbordes Auguszt 1 frt.

A „Dávid Ferencz" Egylet adományából a jó magaviseletért egész bibliát vagy új testamentumot kaptak a következők: Kelemen Árpád V. oszt. t. egész bibliát, Sinczki Géza V. o. t. egész bibliát, Gelei András V. o. t. kifogástalan magaviseletért diszpéldányt, Ebergényi Győző V. o. t. egész bibliát, Kilyén Ferencz V. o. tanuló uj testamentumot, Farkas László V. o. t. kis bibliát, Ürmösi Károly IV. o. t. egész bibliát, Zsurzs Aurél IV. oszt. tan. uj testamentumot, Májai Mihály IV. o. t. uj testamentumot, Sükösd Zsigmond IV. o. t. egész bibliát, Kiss Mózes IV. o. t. kifogástalan magaviseleteért diszpéldányt, Borbély Samu III. o. t. egész bibliát, Koncz József IV. o. t. kis bibliát, Gothárd Kálmán II. o. t. uj testamentumot, Halmágyi Lajos II. o. t. kis bibliát, Peller Izidor II. o. t egész bibliát, Bernáth Lázár II. oszt. t. kis bibliát, Tüske Ferencz II. o. t. egész bibliát, Pap János II. o. t. kis bibliát, Venczel Kajos II. o. t. uj testament., Simándi József II. o. t. egész bibliát, Istvánffi Árpád II. o. tan. kifogástalan magaviseletért diszpéldányt, Benczédi Lőrincz I. o. t. egész

bibliát, Puhala Aladár I. o. t. uj testam. Nagy Béla I. o. t. kifogástalan magaviseleteért diszpéldányt.

Az E. M. K. E. kolozsvári fiókegyletének alelnöke Deáky Albert ur, az elemi osztályosok közt leendő kiosztás végett népies olvasmányokat tartalmazó 100 drb könyvet ajánlott fel, melyek közül mintegy 60 drb a kitünő és jó magaviseletü tanulók közt ki is osztatott.

A P. Horváth Kálmán isk. felügyelő gondnok ur által kitüzött 50 frtból 25—25 frtot nyertek Haftl Dezső és Gál Kelemen VIII. o. tanulók, mint a kik minden tantárgyból tiszta jeles eredménynyel tették le az érettségi vizsgát.

A jutalmak értéke — nem számitva a könyveket — 350 frt 30 kr.

3. Segélyezés.

A lefolyt isk. évben is vallásfelekezeti különbség nélkül a szegénysorsu székely tanulók tanulhatását elősegitették az alább elősorolt nemeslelkü tanügy-barátok: dr. Gálfi Endréné hetenként kétszer ebédet adott Gálfi János VII. oszt. tanulónak, Szigethy Miklósné kosztot adott Tóth Györgynek, Schuster Mihályné ebédet adott Tana János IV. oszt. tanulónak, Farkas Vilmosné kosztot adott Ütő Sándornak, Péterfi Dénesné kosztot adott Sükösd Zsigmond IV. oszt. tanulónak, Haller Rezsőné hetenként kétszer ebédet adott Kovács István III. oszt. tanulónak, Simon Ferenczné ebédet adott Balogh Lajos I. oszt. tanulónak, Czetz Péterné ebédet adott Kolozsvári Pál III. oszt. tanulónak, Mózes Andrásné csütörtöki ebédet adott Nagy Béla I. oszt. tanulónak, és Frank-Kis Jánosné szintén hetenként minden nap, özv. Benkó Ferenczné hetenként kétszer ebédet adott Dézsi Ferencz I. oszt. tanulónak, ifj. Lászlóczky Sámuelné kosztot adott Pálfi Zoltán I. oszt. tanulónak, Mikó Imréné hetenként kétszer ebédet adott Simándi József II. oszt. tanulónak, ifj. Lászlóczky Péterné vacsorát adott Péterfi Áron VI. oszt. tanulónak, Gyulai László hetenként kétszer ebédet adott Simándi József II. oszt. tanulónak, Hunwald Lipótné ebédet adott minden vasárnap Simándi József II. oszt. tanulónak, Kovács Jánosné vacsorát adott Máthé János VI. o. tanulónak; ifj. Lászlóczky Péterné hetenkint háromszor ebédet adott Kovács István III. oszt. tanulónak, id. Lászlóczky Sámuelné hetenként kétszer ebédet adott Kovács István III. oszt. tanulónak, Gegenbauer Józsefné 3 frtot adott ruhára, Kovács István III. oszt. tanulónak.

Ádám Vilmos Oláhországban Pitestről való, székely, I. oszt. tanulót, a tanárok közül a következők látták el teljes koszttal: főtisztelendő Ferencz József püspökné, Kovácsi Antalné, Benczédi Gergelyné, Kovács Jánosné, Péterfi Dénesné, Mózes Andrásné, Boros Györgyné és Ulár Pálné.

Péterfi Dénes lelkész, 10 frt keresztelési diját felajánlotta két

szegénysorsú székely tanulónak s kapta: Nagy Dénes V. oszt. tan. és Sükösd Zsigmond IV. oszt. tanuló.

A kapu előtti Kifliárulásért járó czipót naponként Simó Albert 4 el. oszt. tanuló kapta.

Fogadják az itt és fennebb elősorolt nemesszivü adakozók, a szegénysorsu tanulók nevében, az Igazgatóság szives köszönetét.

4. Javadalmak.

A „Zsuki László“ alapitványból, temetési dijakból és patrociniumból kiosztatott (divisio) az egyenruhás ifjak között 92 frt 5 kr. Legatiókból az illető légatusoknak volt: 520 frt 35 kr jövedelmük. Iskola kórházi czimen több beteg tanulónak elengedtetett: 58 frt 85 kr. . . Iskolai tartozás, tandij stb. czimen elengedtetett: 196 frt 5 kr. Iskola szolgáknak és egyes hivatalnokoknak segélyezés képpen elengedtetett szintén 61 frt 40 kr.

A papnövendékek és felosztályu tanulók a magán-tanitásért tanitványaik szülőitől készpénzben kaptak 4120 frtot. Ezenkivül egész kosztja volt: 17-nek, ebédje és vacsorája: 5-nek, reggelije és ebédje 4-nek, ebédje: 11-nek, vacsorája 1-nek, reggelije: 2-nek, teljes ellátása: 2-nek, vacsorája: 4-nek.

A javadalmak értéke, nem számitva a kosztot: 4989 frt 85 kr.

XIII. Tanszerek.

A kettős példányoknak a mult évben megkezdett elárusitása ebben a tanévben nagy mérvben folyt. Kiemelendő, hogy a tanulók közül főleg a papnövendékek jelentékeny mennyiséget vásároltak meg.

A könyvtár ebben az évben gyarapodott 1. vásárlás utján: 19 művel, 20 kötetben. 2. Ajándékozás utján: 97 müvel, 72 kötet s 44 füzetben és egy kézirati művel. Összes gyarapodás a tanévben: 117 mű, 92 kötet és 44 füzetben s igy a könyvtár áll ma 17,899 műből 23,830 kötetben.

Ajándékoztak: Dr. Brassai Sámuel isk. főgondnok ur 61 müvet, 37 kötet s 38 füzetben; Hajós János isk. főgondnok ur 1 müvet, 3 kötetben; Magy. Tud. Akadémia 17 müvet; Orsz. Régészeti Társulat 1 müvet; Ürmösi Kálmán szt.-gericzei lelkész 1 kézirati müvet, 1 kötetben; „Dávid Ferencz“-egylet 1 művet, egy füzetben, Kőváry László isk. főgondnok ur 1 müvet egy kötetben; Kolozsvári tud. Egyetem 3 müvet, 4 füzetben; „Keresztény Magvető szerkesztősége 4 müvet, 4 kötetben.

Folyóiratokat ajándékképpen küldött: Dr. Brassai Sámuel isk. főgondnok ur, Budapesti Szemlét, Természettudományi Közlönyt, Philologiai Közlönyt. Szerkesztőség: Keresztény Magvetőt; A Brit és Külföldi Unitárius Társulat Ferencz József püspök ur utján Inquirert; az Amerikai Unitárius Társulat Kovács János tanár ur utján: Unitarian Review-t; Carpenter J. E. tanár ur

Londonból a Christian Reformer-t, Boros György tanár ur utján: Kovács János ig. tanár ur ajándékozta: a Christian Register és az Unitarian Herald heti lapokat.

Bölöni Farkas Sándor alap előfizetés utján Magyar Nyelvőr, Magyar philosophiai Szemle, Történelmi Életrajzok, Figyelő, Századok, Tört. Tár, Magyar Könyvszemle, Földrajzi közlemények, Magyar Tanügy.

Augusztinovich-alap: Vegytani Lapok, Orvos-term.-tud. Értesitő.

A könyvtárt használta 170 olvasó, tizenegygyel több, mint a mult évben; kivétetett 170 mű, 220 kötetben.

Az éremtár gyarapodott egy drbbal.

Természetrajzi gyüjtemény:

1. Az ásványtani gyüjtemény gyarapodott 13 drb. ásványnyal, melyeket Gelei Lajos, kapnikbányai orvos ajándékozott.

Ásványtartó skatulya készittetett 482 drb.

2. Természettani gyüjtemény gyarapodott egy villanyos elemmel, ára 35 frt és egy górcsővel, ára 30 frt, melyeket Brassai Sámuel isk. főgondnok ur ajándékozott.

A légszivattyunak asztal készittetett és kitakarittatott.

Vegytani kisérletekhez szükséges szerek vásároltattak.

3. A földrajzi gyüjtemény gyarapodott azáltal, hogy megvásároltatott a Berghaus-Gönczy-féle Ázsia fali abrosza, ára 7 frt 20 kr.

XIV. A főtanoda kórháza.

A főtanoda kórházában ez isk. évben fekvő beteg 31 volt, könnyü beteg 18, sulyos beteg 6, járványos 4, halálos kimenetelü egy sem, ragályos 3. Ezenkivül fennjáró szembeteg 30, ebből csak három volt rögös köthártya-lobbal, a többi egyszerü hurutos lobbal, kik mind meg is gyógyultak; a három trachomás eltávolittatott. A kórházi betegek névszerint: Szabó Bertalan III., hozsinai, Szathmári Elek V., haranglábi, Kelemen Gábor V., m.-vásárhelyi, Kelemen Árpád VI., köpeczi, László György VII., fiatfalvi, Szigethi Zsigmond II., deési, Gyöngyösi Sándor VI., ny.-sz.-lászlói, Fülöp Mózes VI., bözödi, Zsurzs Aurél, IV., runki, Berde István V., s. szt.-györgyi, Csongvai Géza V., tordai, László Zsigmond VIII., jánosfalvi, Nagy Jenő I., jobbágyfalvi, Jánki Aladár, VII., verespataki, Lőfi Ödön V., bölöni, Siménfalvi Boldizsár 4. el., a.-járai, Bihari Pál V., szendelakai, Lőrinczi Dénes VII., szt.-ábrahámi, Gspann Károly VI., bágyoni, Szabó Sándor VIII., d.-szt.-mártoni, Rend Tihamér 4. el. dobresti, Ürmösi Jenő VII., abrudbányai, Miklósi Árpád VII., n.-enyedi, Fűzi József VIII., h.-karácsonyfalvi, Gálfi János VII., martonosi, Simó Albert 4. el., vadadi, Tibáld Mihály VI., m. vásárhelyi, Máté Lajos VIII., városfalvi, Kelemen Árpád V., m.-szt.-királyi, Ürmösi Károly IV. abrudbányai.

A kórházra tett kiadás összesen 201 frt 29 kr. Ebből ápolt betegek csak 62 frt 26 krt téritettek meg, a többit az E. K. Ta-

nács, mint szegénysorsu tanulóknak elengedte. Megjegyzendő, hogy vallásfelekezeti különbség nélkül a kórházban az ápolás, fütés, világitás, mosás és gyógykezelés ingyen történik.

E szerint csak az élelmezést és gyógyszert téritik meg a tehetősebbek.

A kórház rendes orvosa, dr. Bartók István tanár, ki lelkiismeretes buzgósággal látogatta és gyógyitotta a betegeket.

A kórház felügyelőségét az E. K. Tanács megbizásából Kovács János igazgató-tanár vitte. Betegápoló: Barabás Károly, ki nejével együtt önfeláldozó buzgalommal ápolta a betegeket.

Kiss Gizella ajándékozott 6 drb. törülköző kendőt.

Máté Lajosné, városfalvi tanitóné, ajándékozott 2 drb párnahéjat, 2 drb. törülköző kendőt és egy lepedőt.

Fon Béla IV. oszt. tanuló, a jó tanulásért nyert 3 frt jutalmat a kórháznak ajándékozta.

Krausz Miksa III. oszt. tanuló a jó tanulásért nyert 4 frt jutalmat a kórháznak ajándékozta.

Fogadják a nemesszivü adakozók e helyen is az igazgatóság hálás köszönetét.

Egyuttal tiszteletteljesen felhivatik az érdekelt szülők figyelme, hogy az isk. kórház részére ágynemük vagy bárminemü segély szivesen és köszönettel fogadtatnak, mert a meglevő ágynemük különösen már nagyon viseltesek és a kórház alaptőkéje még igen csekély, mert az épitkezés alkalmával felmerült költségek nagyon felemésztették.

XV. Ifjusági egyletek és alapok.

1. A papnövendékek „Olvasó és önképző egylete“, melynek védnöke Boros György tanár, tartott 20 rendes gyülést. A gyülések tárgyát szavallatok, felolvasások, vitatkozások, szónoklatok és folyó ügyek képezték.

Irodalmi pályázat volt kettő, és jutalmat nyert: Gvidó Béla és Dézsi Mihály III. éves papnövendékek.

Szónoklati pályázat egy volt kitűzve, a melyen jutalmat nyert Gvidó Béla III. éves papnöv.

Szavallati nemes verseny tartatott egy. Jegyzőkönyvi dicséretet nyertek: Gvidó Béla III. és Gálfi Lőrincz I. éves papnövendékek.

Szavallati dijas verseny egy tartatott, melyen jutalmaztatott: Gálfi Lőrincz I. éves papnövendék.

Felolvasást tartottak az egylet tagjai. Tagjai csakis papnövendékek.

Az „Egyházi Lap“ cz. folyóirat ez évben is szerkesztetett, s megjelent 20 szám, melyeknek tartalmát eredeti imák, egyh. beszédek és forditások tették.

Az egyletnek a következő lapok és folyóiratok jártak: „Prot. egyh. és isk. lap“, „Prot. pap“, „Család és Iskola“, „Prot. ev. lelkésztár“, „Hittani Közlöny“, „Ker. Magvető“ (szerk. ajándéka), „Sá-

rospataki Lapok", „Unitarian Review and Religions Magazine"-t s „Inquirer"-t ajándékozta Kovács János ig. tanár.

A könyvtár jelenleg áll 700 drb. könyvből.

Pénzbeli vagyona:	összes bevétel volt:	. 71 frt	70 kr.
	„ kiadás volt:	. 65 „	52 „
	mult évi többlettel	. 86 frt	35 kr.

2. Az „Ifj. olv. és önk. egylet." Védnöke Péterfi Dénes lelkész és tanár, elnöke Nagy Sándor III. éves papnövendék volt. — Az év folyamán tartatott 25 rendes gyülés, melyeknek tárgyait szavallatok, felolvasások, vitatkozások képezték és egyleti ügyek.

Volt mind első, mind második félévben egy-egy szavallati nemes verseny. Az első félévi nemes versenyen pályázott 8. Komoly irányu vers elszavalásával a jegyzőkönyvi dicséretet Gvidó Béla III. éves papnövendék nyerte, vig irányuval Hadházy Sándor VIII. oszt. tanuló. — A második félévi nemes versenyre pályáztak 6-on. — A jegyzőkönyvi dicséretet nyerték: Gálfi Lőrincz I. éves papnövendék komoly irányu szavalatával, Péter Sándor VII. oszt. tan. vig irányu költemény elszavalatáért.

Az első félévben díjas szavalati versenyen 8 pályázó közül komoly irányu költemény elszavalásával Madách I. „Embertragédiájá"-t nyerte Gálfi Lőrincz I. éves. papn. — Vig irányu szavallatával a „Külföldi lant" cz. müvet Hadházy Sándor VIII oszt. tanuló. Ekkor jegyzőkönyvi dicséretet nyert Fekete József II. éves papn.

A második félévi dijas szavallati versenyen 6 pályázó közül, komoly irányu költemény elszavallásával Gálfi Lőrincz I. éves papn. nyerte Győri Vilmos művét, Hadházi Sándor vig irányu költemény elszavallásával Katona „Bánk-Bán"-ját és a „Hatszáz magyar nemzeti dal" cz. műveket.

Az első és második félévben is volt egy-egy irodalmi pályázat, s a májusi nagy pályázat. Beérkezett összesen 26 mű. Az első félévben eredeti elbeszélésért volt kitűzve 3 tallér. A jutalmat nyerte Dézsi Mihály III. éves papnöv.; Sámi László „Válogatott művei"-t melyet tiszt. Péterfi Dénes ur, mint pályamű-biráló, ajánlott fel, nyerte Pázsint Mihály VIII. oszt. tan. Ugyanekkor jegyzőkönyvi dicséretet nyertek Deák Miklós papjelölt és Miklósi Árpád VII. oszt tan. Népdalával a 2 tallér jutalmat nyerte Balogh Ferencz VII. oszt. tan. s dicséretet nyertek népdalaikkal, Fekete József II. papn., László György és Miklósi Árpád VII. oszt. tanulók.

A második félévi irodalmi pályázaton 3 tallér tűzetett ki egy eredeti vigjáték irására, 2 tallér egy költői levél irására. Mindkét dijat Dézsi Mihály III. éves papnövendék nyerte.

A májusi nagy pályázaton neveléstani értekezéssel 1 drb 10 frankos aranyat nyert Gvidó Béla III. éves papn. — Történelmi értekezéssel Pap Mózes VII. oszt. tan. 1 drb. 10 frankos aranyat. Kovács János igazg. tanár ur, mint biráló, 1 tallért ajánlott fel egy dicsérettel kitüntetett történelmi értekezés mű irójának, melyet nyert Simó János I. éves papn. — A társadalmi értekezésre kitűzött 1 drb

10 frankos arany egyenlően megosztatott Dézsi Mihály III. éves és Simó János I. éves papnövendékek közt. A természettani értekezésre kitűzött 1 drb. 10 frankos arany szintén megosztatott Fekete József II. éves papnövendék és Haftl Dezső VIII. oszt. tan. között. Az irodalmi értekezésre kitüzött 1 drb 10 frankos arany megosztatott Dézsi Mihály III. éves és Simó János I. éves papnövendékek között. A görög forditásra kitűzött 3 tallér megosztatott Haftl Dezső VIII. és Desbordes Auguszt VI. oszt. tanulók között.

A „Remény“ cz. hetilapból, melyet az ifjuság szerkeszt, megjelent 24 szám.

Az ifjuság „1848. mart. 15-ike“ emlékére ez évben is márt. 15-én szépen sikerült ünnepélyt rendezett, a mikor is:

Alkalmi imát mondott Gvidó Béla III. éves papn. Emlékbeszédet Füzi József VIII. oszt. tanuló tartott.

Szavalt Fekete József II. éves papn.

Dézsi Mihály III. papn. felolvasta „Egy névtelen hős a szabadságharczból“ cz. történeti rajzát.

Énekelt a „Dalkör“.

Közremüködött az „Appollókör“.

Az egylet olvasó termébe a következő lapokat járatta: Vasárnapi Ujság, Fővárosi lapok, Magyar Salon, Uram bátyám, Egyetértés, Pesti Hirlap, Ellenzék, Kolozsvár. A folyóiratok közül: Hazánk, Figyelő, Magyar Nyelvőr, Budapesti Szemle, Keresztény Magvető (szerkesztőség ajándéka). Járt a trónörökös által szerkesztett „Osztrák-magyar monarchia irásban és képben.“ Ezenkivül az egylet tagjainak önkéntes adakozásából járt: az Ország-Világ, Magyar ifjuság, Népzászlója cz. lapok.

Az egylet könyvtára gyarapodott ez évben ajéndékozás utján 6 drbbal. Ebből 1 drbot ajándékozott tiszt. Péterfi Dénes tanár ur, az egylet védnöke. Molnár Jenő VIII oszt. tanuló 4 drbot. Antónya János III. éves gazdász 1 drbot.

Nagyságos Incze Mihály ur által ajándékozott 20 frtból megvétetett: a „Népszerü csillagászattan“, „A tudomány vértanui“, „Életrajzok Phitarchosból“, Cox „Görög regék“, Csiki G. „Római görög mythologiája.“

Az olv. egyletnek volt 107 bel és 9 kültagja. Összesen 116 tagja. Kivétetett a könyvtárból 2121 drb könyv. Átlag egy tag elolvasott 17 drb. könyvet.

A mult évben kezdeményezett „Kölcsön-könyvtár“ javára az ifjuság kebléban begyült az idén 17 frt 27 kr. Könyv szintén 17 db.

Ehhez számitva a mult évi alaptőkét 29 frt 1 krt, a „Kölcsönkönyvtár“ vagyona tehát 46 frt 28 kr és 17 drb. könyv. A 29 frt 1 kr a takarékpénztárba. A könyvecske az igazgató urnál volt letéve, kitől Ürmösi Sándor, mult évi elnök elkérte és jegyzőkönyv szerint senkinek vissza nem adta.

Az ifjuság a „Petőfi szobor“-ra gyüjtött 18 frt 70 krt, mely összeg a takarék pénztárba van letéve. A gyüjtés jövő évben foly-

tatódni fog, mig tetemes összeg lesz s akkor elküldi az egylet Segesvárra a szoborbizottságnak.

Az egylet zárünnepélyét junius 19-én tartotta meg nagyszámu közönség előtt, közremüködött az „Apollókör“ és a „Dalkör“. Szavalt Gálfi Lőrincz I. papn. és Hadházi Sándor VIII. oszt. tan.

Az egylet évi bevétele volt	337 frt 42 kr.	
Összes kiadás „	389 „ 28 kr, több	
mint a bevétel	11 frt 78 krral.	

Az egyletnek minden felosztályu tanuló és papnövendék köteles tagja lenni:

1-ször. Az alosztálynak olv. egylete 17 rendes gyülést tartott, melyeken Borbély György tanárjelölt vezetése alatt versenyszavalatokban gyakorolták magukat s az egylet könyvtárából szellemi fejlettségükhez mért könyvek olvasása által igyekeztek a tagok ismereteiket gyarapitani. Könyvtáruk áll 460 drbból. Pénzalapjuk 80 frt 67 kr. Az egylet védnöke Ulár Pál tanár.

2. A „Kölcsön-egylet.“ Alapitója Lendvay-Latkóczyné jeles müvésznő. Alaptőkéje 200 frt, melyből meghatározott kamatra 2 forint kölcsönt vehetnek ki a felosztályuak. A kamat pályadijak kitüzésére fordittatik. Jelenlegi vagyona 260 frt 21 kr.

3. Az „Apolló kör.“ Czélja az ifjuság között a zeneismeretek terjesztése. Vagyona 891 frt 99 kr.

4. „Dalkör“. Tagja minden énekképes felosztályu tanuló. Az ifjusági ünnepélyeken sikeresen működött. Alaptőkéje 89 frt 56 kr. Vezetője Oberti János zenetanár. Védnöke Nagy Lajos tanár.

5. A „Remény-alap“-nak van 359 frt 46 kr vagyona. Czélja: a „Remény“ heti lapban megjelent jelesebb dolgozatokból uj zsebkönyv kiadása.

6. A Jóltevők arczképezésére gyüjtött alap“-ban jelenleg van 240 frt 62 kr. Czélja: a jóltevők arczképeinek koronként lefestetése a főtanoda nagytermében leendő elhelyezés végett.

7. A „Kriza János-alap“ teszen 213 frt 53 krt. Ez összeg az 1882. évi julius 30 ikán tartott Kriza-ünnepély alkalmával begyült adakozásokból maradt meg. Az egylet később a kamatját szépirodalmi pályamüvek jutalmazására fogja forditani.

Az elősorolt alapok pénzei a kolozsvári takarékpénztárba vannak betéve, s a betéti könyvecskék az igazgató gondozása alatt állanak.

XVI. Adatok az 1886—87-ik tanév történetéhez.

A tanév szept. 1-én kezdődött. Szept. 1 s 2-ik napjain a beiratkozások történtek. 3-án és 4-én a felvételi pót-, és javitó vizsgálatok tartattak meg. Az ünnepélyes megnyitás szept 5-én volt d. e. $^{1}/_{2}$9-kor a tanári kar, több egyházi tanácsos és az ifjuság teljes számu jelenlétében. A vallásos isteni tiszteletet Nagy Sándor III. éves papnövendék végezte. Megnyitó-beszédet Kőváry László isk.

felügyelő-gondnok mondott. Az igazgató szintén buzditó beszédet intézett az ifjusághoz. A rendes előadások szept. 6-án d. e. 8 órakor kezdődtek meg.

A tanitó-testületben a következő változások történtek: Höncz Gyula német tanitó helyett Marzloff Camilló egyetemi hallgató alkalmaztatott a III-ik és V-ik osztályokban; Ptacsnik József, helyett a latinnyelv tanitására az I. II. III-osztályokba Borbély György, tanár-jelölt; Péterfi Lajos helyett a magyar nyelv tanitását az I. II. III-ik osztályokban átvette Kanyaró Ferencz, okl. tanár-jelölt, s általa tanitott Földrajzot az I. II. III. osztályokban, s a IV-ikben a történelmet átvette Végh Mihály pap- és tanár-jelölt. Stöger Béla szaktanár helyett a műének és orgona tanitására Oberti János zenetanár neveztetett ki. Ajtai János helyett pedig a segédkántori állomásra s a 4 elemi s az I. II. osztályokban a vallásos ének tanitására Göncz Mihály I. papnövendék. A 4-ik elemi osztályban köztanitónak kineveztetett Ürmösi Sándor helyett Gyöngyösi Lajos IV. éves papnövendék. Csifó Salamon helyett iskola gazda lett Gál József I. papnövendék; Ajtai János ellenőr helyett Nagy Sándor III papnöv.

A tanévben az a változás történt, hogy az V. gymn. osztályba a mértan tanitása hozatott be; a III-ik osztályból kimaradt, minthogy a rajzoló geometriával kapcsolatosan tanittatik. A rajzoló geometria ez évben a IV-ik osztályba is felvétetett. A VI-ik osztályban pedig az egészségtan az állattannal kapcsolatosan előadatott dr. Bartók István tanár által. A franczia nyelvet, önkéntes tanulóknak tanitotta Duret József egyetemi m. t. A gyorsirászatot dr. Rudas Gerő gyorsirászati tanár.

„Ifj. Peille István“ alapitvány.

Tisztelet a valódi érdemnek!...

Boldog ki éltében annyi jót tehete,
Hogy vele ki nem hal szép emlékezete.

Főtanodánk történelmében az 1886—87-ik tanév örökre emlékezetes lesz. Elődeink hitbuzgósága s páratlan áldozatkészsége emelte tanintézetünket a „muzsáknak és erényeknek“ s ugyanaz tett különböző alapitványokat a tanulók felsegélésére s ösztönzésére. De az alább közlött nagyfontosságu alapitó-levél eltér az eddigiektől. Az nem felekezetünk tagjától származik: s épen ezért annál becsesebb előttünk.

Azt mondja Robb H. I. iró, hogy privát adakozás közczélokra sehol sem nagyobb, mint az Észak-Amerikai Egyesült Államokban. Ebben teljesen igaza van, mert ottan a nevelő, jótékony, s más közintézetek egyesek áldozataiból keletkeznek. Ebben rejlik Amerikának oly rövid idő alatt oly óriási haladása. Ők az egyszerü szappanyárus fiának, de a legnagyobb emberbarátnak, Franklin Benjaminnak magasztos példáját követik, ki megmutatta, mikép lehet munka által meggazdagodni, s az által a közmüvelődést és a haza felvirágzását előmozditani. Az amerikai polgár ugy gondolkozik, hogy annak az

államnak, községnek, hol vagyonát szerezte, hol az Isten jó igyekezetét, munkásságát sikerrel koszoruszta: az elvett jótéteményeket viszonoznia kell, hogy igy másokat is jóllétre segithessen. Az egyik elhunyt kedves neje emlékére templomot épittet; a másik fia emlékét alapitványokkal vagy nevelő-intézet emlése által örökiti meg; az egyik amaz intézetet emeli virágzásra, hol miveltsége alapját megvetette; a másik a gyári munkások sorsán óhajtván segiteni, azoknak kényelmes lakások előállitására ezreket áldoz . . . s igy tovább. . .

Ugyan ez a szellem, ugyanez a nemes gondolkozás és humanus érzés vezette városunk derék és munkás polgárát: Peielle Istvánt is, a midőn az Isten által megáldott becsületes munkássága, szorgalma gyümölcséből másoknak is nyújtani kivánt; midőn vagyonának egyrészét letette a nevelés oltárára, 3000 frt alapitványában. S hogy épen legdrágább kincsének, korán sirba szállt szépreményü fiának, kivánt maradandó emléket állitani, evvel csak kedvenczének tanuló társai iránti nemes és meleg érzését s tanárai iránt tanusitott tiszteletét fejezte ki. Hiszen a megboldogult kedves tanitvány, minden nap valamelyik szegény sorsu tanuló társát magával vitte ebédre, vagy vacsorára, kiket az áldozatkész szülők legszivesebben fogadtak; s itt ki kell emelnem, hogy e szép tettet azután is gyakorolta a Peielle-család, a mikor fiai intézetünkből kiléptek. S ime a jótékonyság gyakorlása állandó lett. Ifj. P e i e l l e I s t v á n nem halt meg, mert ő él, s élni fog örökre, mint hitelvünk! Jótékonyságát gyakorolni is fogja ezután is minden évben az unitárius főtanoda kitünő tanulói fölsegélésére. Ezek, valamint a tanári testület hiven meg fogják őrizni drága emlékét. Ez a tudat vigasztalja meg a bánatos szülőket, kiknek fájdalmuk mély, mint a tenger; s pótolja ki az elveszett örömet és szép reményt: életben levő kedves fiokban.

Alapitólevél.

Tekintetes Kovács János igazgató tanár urnak

Helytt.

Tekintetes igazgató tanár ur!

Alólirottak Peielle István és neje, szül. Rauch Katalin az 1886. ápr. 16-án korán elhunyt, felejthetetlen kedves fiunk: ifj. Peielle István drága emlékét a kolozsvári unitárius főtanodában, melyben ő annyi kellemetes órát töltött, melyet annyira szeretett, s melynek 1875. szept. 1-től 1881. juliusig egyik szorgalmas és kedvelt tagja volt, megörökiteni óhajtván: e czélból az ide mellékelt 3 drb. 122. 811, 122. 812, és 122, 813 számu külön-külön, ezer p. frtról szóló s 1887. jan. 1-től járó 12 drb. szelvényekkel ellátott $5^0/_0$ al kamatozó „Járadék kölcsön“ kötvényekben 3000, azaz háromezer frt alapitványt teszünk a következő feltételek alatt:

1. Ezer frt a 122., 811. sz. kötvényben csatoltassék az unitárius tanári nyugdij- és özvegy-árvai alaphoz.
2. Kétezer frt a 122., 812. és 122., 813. számu kötvényekben

kezeltessék mindig külön e czimen: ifj. Peielle István emlékére, szülői, Peielle István és Rauch Katalin által tett alapitvány.

3. A 2000 frt alapitvány évenkinti kamatjából 1% tőkésittessék, a többi minden iskolai év végén feddhetetlen jellemü, jó magaviseletü és kitünő tanulónak vagy tanulóknak adassék oly módon és mértékben, a mint azt az iskolai igazgatóság meghatározza. A kijelölésnél első sorban a két kelléket kivánjuk mindig szem előtt tartani.

4. Valahányszor a fennebbi módon kijelölt tőkésitéssel ujabb 1000 frt gyül össze: ez is a tőkéhez csatolandó s a 3-ik pont szerint kezelendő.

Jól esik a kimondhatatlan veszteség miatt gyászba borult lelkünknek az a tudat, hogy mig egyfelől kedves fiunknak tehetségünk szerint e csekély összegben maradandó emléket állitunk, — másfelől egy általunk nagyon becsült, humanus intézet tanárai iránti hálánkat s tanulói iránti jóakaratunkat tényleg is kifejezhetjük.

Fogadja a tisztelt tanári kar a nevelés oltárára tett emez áldozatunkat azzal a szives készséggel, minővel azt gyógyirt kereső szivünk tenni kivánta.

A tkts. igazgató tanár urat az igazgatósághoz bejelentésre felkérve, teljes tisztelettel maradunk.

Kolozsvártt, 1887. jun. 21-én.

Peielle István és neje
Rauch Katalin.

Főtanodánkat meglátogatták szeptember elején Sir James Clark Lawrence, William Lawrence, Alderman, Henry Alfréd Lawrence és Miss Jane Lawrence Londonból.

Amerikából ez évben is felkeresték a szegénysorsu tanulókat a nemes szivü gyermekek. Ugyanis New-Yorkból a vasárnapi iskolában 25 frtot küldöttek.

Providenceből pedig Richmond Károlina, az ottani gyermekek gyüjtéséből 40 frtot két tanuló számára.

Méltóságos Páll Sándor kolozsvári tank. kir. főigazgató ur 1886. nov. 16. és 17-ik napjain látogatást tett főtanodánkban; az egyes osztályokban az előadásokat az igazgató kiséretében meghallgatta, gyüjteményeket, tantervet, igazgatói naplót, leltárt megtekintett s elismerőleg nyilatkozott a tapasztaltak felett, csak az intézet szűk voltát kifogásolta, a melyen már a jövő iskolai évben segitve lesz, a mennyiben az iskola kibővitést nyer.

A tanuló ifjuság folyó év május 19-én az igazgatóság engedélyével a „Lövölde“ helyiségében májálist rendezett, melynek tiszta jövedelme 233 frt 5 kr. volt. Ez összegből az isk. kórház alapnak jutott 100 frt, az ifj. olv. egyletnek 70 frt, a papn. olv. és önk. egyletnek 30 frt, a „Kismező játszó-hely“ alapnak 33 frt 5 kr.

Az év elején felvétetett a papnövelő intézetbe 24, gymnasiumba s elemi iskolába összesen 348; növekedés a mult évihez képest 23 Uj tanuló jött a gymnasiumba 50; az elemi iskolába 33.

A vasárnapi hitoktatás az alosztályuakkal a téli hónapokban ebben az évben is rendesen megtartatott Boros György tanár felügyelete alatt. A tanitást és isteni tiszteletet a papnövendékek végezték. A szertartás végeztével a tanitás birálat alá vétetett, s arra az észrevételek megtétettek.

Különböző intézetektől jött 101 drb „Értesitő". — Egyes könyvárusok több tankönyvet küldöttek az illető szaktanároknak.

A tanuló ifjuság magaviselete, egy pár tanulót kivéve, kik igazgatósági megintést kaptak, általában jó volt.

Az egészségi állapot, mint a kórházi kimutatásnál látható, elég kedvező volt. Szembetegség uralkodott, de ezért az előadások nem szüntek meg. Haláleset az iskolában nem fordult elő. Egy szép reményü VI. osztálybeli tanuló, Nagy Albert, ki a szüreti szünidő után otthon maradván, hosszas tüdősorvadás után márcz. 27-én, Kaálban, a szülői háznál elhunyt.

Ez isk. évben a faágyak és ládák helyett a lakó szobákba fiókos vaságyak alkalmaztattak, a mely intézkedés a rendnek, a tisztaságnak és az egészségnek nagy előnyére szolgált.

A benlakók száma, — jóllehet más vallásfelekezetü nem lakott az iskolában — ez évben annyira megszaporodott, hogy a 35-ik számu nagy tantermet az igazgatóság kénytelen volt lakszobává változtatni át.

A lefolyt tanévben az egyes lakószobákban, valamint a tantermekben tetemes javitások történtek.

Dr. Gálfy Endre, honvédtörzsorvos elfoglaltatása miatt az isk. kórházi orvosságról lemondván, melyet oly nagy lelkiismeretességgel vitt, helyébe dr. Bartók István neveztetett ki az E. K. Tanácstól.

Az év folyamában az isk. igazgatóság tartott 18 ülést, melyeken a folyó ügyek elintézése mellett tanári értekezletek is voltak az összhangzatos tanitást, az ifjúság előmenetelét és fegyelmét illetőleg. Ezenkivül a nevelésügyi bizottság is több ülést tartott, melyeken a vallásközönség összes iskoláira vonatkozó tanügyi kérdések intéztettek el.

A félévi és érettségi vizsgálatokra és papi szigorlatra az E K. Tanács által kinevezett bizottság nagy érdeklődéssel kisérte a vizsgálatokat, különösen annak buzgó elnöke, Berde Mózes egyh.-tanácsos atyánkfia. Továbbá ki kell emelnem Főtanodánk érdemes és buzgó felügyelő gondnokait, dr. Brassai Sámuelt, P. Horváth Kálmánt és Kőváry Lászlót, kik meleg érdeklődéssel s intézetünk iránt viseltető igazi odaadással töltötték be hivatalukat.

Az isk. év ünnepélyes bezárása junius 25-én volt, mely alkalommal Kőváry László felügyelő-gondnok intézett beszédet az ifjusághoz az érdemsorozat felolvasása előtt. Az érdemsorozat felolvasása, a jutalmak kiosztása és az évi jelentés megtétele után az igazgató tartott zárbeszédet. A megható ünnepélyen nagyszámu közönség volt jelen.

Minthogy a lefolyt isk. évvel épen tiz éve, hogy a közbizalom

öt izben az igazgatói állásra helyezett, felemlitem az iskolánk beléletében tiz év alatt történt nevezetesebb ujitásokat. Ugyanis: Az 1877/8-ik isk. évben, a tanárok hatáskörére vonatkozó szabályzat adatott ki. Az 1879/80-ik isk. évben adatott ki az első „Értesitő“ iskoláinkról. Ugyanekkor léptettük életbe a „Tudósitó“ könyveket, a melyek által a tanulók magaviselete és előmeneteléről a szülők vagy helyettesek minden évben háromszor értesittetnek. A tapasztalat azt mutatja, hogy ez az intézkedés nagyon czélszerü és üdvös a tanulókra nézve.

Az osztályfőnökség és az osztály-könyvek használata is ugyanez évben állittatott fel. — Az isk. törvények átdolgozva kiadattak. Az 1880/81. isk. évben Rajzterem rendeztetett be. Az 1884/5-ik tanévben az isk. törvényeket alkalmazva a középiskolákról szóló országos törvényekhez, ujra átdolgoztuk s kinyomattuk.

Az iskolának a kibővitési kérdése is többször tárgyaltatott s az Egyh. Főtanács annak érvényesitését még a lefolyt isk. évre meghatározta; de közbejött pénzügyi akadályok miatt annak létesitése a jövő 1887/8. isk. évre maradt.

XVII. Figyelmeztetés az 1887—88-ik tanévet illetőleg.

1. Az iskolai év szeptember 1-én kezdődik.

2. A beiratások szeptember 1. és 2-ik napjain eszközölhetők a főtanoda helyiségében, a 29-ik számu igazg. teremben.

3. A tanodába először belépendő felosztályu tanuló: bizonyitványaival, keresztlevelével személyesen; az alosztályu: szülői, gyámja vagy ezek megbizottja kiséretében köteles az igazgatónál jelentkezni s ott születési évét és helyét pontosan bejelenteni.

4. Az elemi vagy gymnasialis osztályba lépendő tanulók szabályszerü bizonyitvány vagy ennek hiányában felvételi vizsgálat alapján vétetnek fel az illető osztályba, még pedig az elemi osztályba épni akarónak legalább 6, a gymnasialis osztályba pedig 9 évesnek kell lennie.

5. Az elégtelen osztályzatu bizonyitványnyal jelentkezők nem vétetnek fel.

6. Az ágyhely-dijon kivül a többieket az egész isk. évről előre kell befizetnie.

7. A kik az iskolában benlakást akarnak nyerni, ebbeli szándékukat szeptember 3-ig az igazgatónál jelentsék be.

8. A felvételi-, pót- és javitó vizsgálatok szeptember 5-én és 6-án ejtetnek meg.

9. Az ösztöndijak elnyerése végett a folyamodásokat keresztlevéllel, isk. és szegénységi bizonyitványokkal felszerelve, szept. 15-ig az isk. igazgatósághoz kell beadni.

10. Az 1888-ik évben papi szigorlatot tevőknek a következő tételek tüzettek ki évi dolgozatok alapjául:

a) A képviseleti rendszer az unitárius egyházban. Adassék elő történelmi fejlődése, — jelen alkalmazása és hogy mily irányban lenne tovább fejlesztendő.

b) Jelenések könyve, irodalom-történeti és dogmatikai szempontból ismertetve.

Mindkét dolgozat 1888. január 31-ig a püspökséghez adandó be.

11. A lakszobákban vas-ágyak vannak berendezve.

Az ágyak használati dija:

a) Egy teljes ágyért két fiókkal = ... 4 frt.
b) Egy oly ágyért, mely alatt karikás ágy is van egy fiókkal = ... 3 frt.
c) Egy karikás ágyért egy fiókkal = ... 1 frt 15 kr.
E szerint faágyat és ládát nem szabad hozni.

KOVÁCS JÁNOS,
igazgató-tanár.

B) TORDAI KÖZÉPTANODA ÉS ELEMI ISKOLA.

E középtanodánk, a mint az a mult évekről kiadott Értesitőkben közölve volt, az állam és egyházunk között kötött szerződés alapján, polgári iskolává alakittatott át azon kikötéssel, hogy a klassikus nyelveket az Egyház a gymnasialis tantervnek megfelelő mértékben adathassa elő, ha ez tán a polg. iskolai tanterv rovására történik is.

Részletes jelentést adni ez intézetről felesleges, mert minden évben külön „Értesitő" jelenik meg róla. Ez alkalommal tehát szorosan véve csak azon ügyek előadására szoritkozunk, melyekre Egyházunk fenhatósága a szerződésben biztosittatott.

I. Főfelügyelet.

Az iskola feletti főfelügyeletet gyakorolja az „Egyházi Főtanács", közvetlen pedig a Kolozsvártt székelő „Egyházi Képviselő Tanács."

II. Iskolai igazgatóság.

Elnökök: Felügyelő gondnokok: Szigethi Sándor, polgármester.
Veress Dénes, alispán.

Tagok: Albert János, Májai István, Székely Miklós, Csegezi Mihály, Varga Dénes, pénztárnok és jegyző; Pálfi Károly igazgató és előadó.

Végrehajtó közegek.

Pálfi Károly, igazgató.
Ürmösi Sándor, isk. főnök.

III. A tanitók és az általok kezelt tárgyak megnevezése.

Sorszám	Tanitó neve	Tárgy	Középiskola					Elemi iskola				Heti órák összege	
			I.	II.	III.	IV.	V.	1	2	3	4		
1	Albert János	Latin	—	—	—	4	4	—	—	—	—		
		Erkölcstan	—	—	—	1	1	—	—	—	—	9	
2	Iszlai Márton	Torna	—	—	—	—	—	1	1	1	1		
		Vall. ének Irás	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
		1—2 el. oszt.	—	—	—	—	—						
		tantárgyai	—	—	—	—	—	15	—	—	—	19	
3	Pálfi Károly		—	—	—	—	—	—	—	—	—		Igazgató, az ig. gyülések előadója
4	Ürmösi Sándor	Vallás	—	—	1	—	—	—	—	—	—		
		3. el. oszt. minden tantárgyból	—	—	—	—	—	—	18	—	—	19	Iskolafőnök
5	Sárosi József	Vallás	1	1	—	—	—	—	—	—	—		
		4-ik oszt. tantárgyai	—	—	—	—	—	—	—	—	16	18	
6	Varga Dénes	Latin	4	4	4	—	—	—	—	—	—		
		Görög	—	—	—	—	5	—	—	—	—	17	

IV. Tanterv.

A középiskolai tárgyak tanterve ugyanaz, a mi a kolozsvári főtanoda megfelelő osztályaiban; az elemi iskola tanterve szintén megegyezik a kolozsvári elemi iskola tantervével. Ezek részletezése tehát felesleges.

V. Statistikai adatok.

a) A polgári iskolában.

Osztályok	Felvétetett: Rendes t.	Felvétetett: Magán t.	Nemzetiség: Magyar	Német	Román	Ruthen	Vallás: R. kath.	G. kath.	G. keleti	Ev. ref.	Lutheránus	Unitárius	Mózes v.	Év végéig maradott	Eltávozott	Meghalt	Vizsgázott: Rendes t.	Vizsgázott: Magán t.	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Fizető	Mentes	Ösztöndíjas
V	7	—	7	—	—	—	—	—	—	2	—	5	—	7	—	—	7	—	1	1	5	—	—	3	4	2
IV	14	—	12	1	1	—	1	1	—	6	1	5	—	12	2	—	12	—	1	2	6	2	1	5	9	2
III	11	—	9	—	1	1	1	2	—	4	—	4	—	11	—	—	11	—	3	1	5	2	—	5	6	3
II	26	—	23	—	3	—	4	2	1	6	—	11	2	23	3	—	23	—	1	3	8	6	5	19	7	—
I	39	1	34	—	6	—	6	3	3	18	—	9	1	37	3	—	36	1	—	5	14	6	12	25	15	2
Összesen	97	1	85	1	11	1	12	8	4	36	1	34	3	90	8	—	89	1	6	12	38	16	18	57	41	9

b) Elemi iskola.

Osztályok	Felvétetett	Nemzetiség: Magyar	Német	Román	Vallás: Unitárius	Ev. ref.	[illegible]	R. kath.	G. kath.	G. keleti	Mózes vall.	Év végén maradott	Eltávozott	Meghalt	Vizsgázott	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Több tárgyból volt elégtelen	Fizető	Mentes	Ösztöndíjas
4	21	14	—	7	6	4	1	4	5	1	—	13	2		13	10	8	2			13	2	
3	15	14	—	1	2	5	1	5	1	—	1	13	2	—	13	5	5	3	—	2	14	1	
2	15	13	—	2	3	5	—	5	1	—	1	15		—	15	7	5	3	—		15		1
1	9	7	—	2	2	2	1	2	1	—	1	7	2	—	6	2	4		—		9		
Összesen	60	48	—	12	13	16	3	16	8	1	3	54	6	—	53	24	22	7	—	2	67	3	1

VI. Az elemi oszt. tanulók névsora.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
[illegible]			
[illegible] Márton	róm. kath.	1877	Torda.
[illegible]la Balázs	ev. ref.	1877	Felvincz.
[illegible]ztián Ernő	róm. kath.	1877	Torda.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	Torda.
Lőrinczi Géza	unitárius	1877	Segesvár.
Velits György	ágost.	1878	Torda.
Fehér László	ev. ref.	1875	Ar.-Polyán.
Fehér Pál	„	1878	Ar.-Polyán.
[illegible] Tamás	unitárius	1874	Bágyon.
[illegible]ztó Tihamér	„	1876	Ar.-Rákos.
[illegible]ai József	„	1875	Ar.-Rákos.
[illegible]dor Gábor	görög kath.	1874	[illegible]
[illegible] János	„	1875	[illegible]
[illegible]	„	[illegible]	[illegible]
[illegible]záros János	„	1877	[illegible]
Pintye Aurél	gör. kel.	1876	[illegible]
[illegible] László	görög. kath.	1876	[illegible]
[illegible] Benedek	unitárius	1876	[illegible]
[illegible] Ferencz	ev. ref.	1877	M.-Vásárhely.
[illegible]isi István	unitárius	1874	Ar.-Rákos.
[illegible] Árpád	róm. kath.	1874	Torda.
Összesen: 21.			
[illegible]			
Jóna Lajos	ev. ref.	1876	M. Kook.
Márczell Géza	róm. kath.	1878	Torda.
Végh Kálmán	ev. ref.	1877	Sz.-Somlyó.
[illegible] Vilmos	róm. kath.	1878	Vinga.
[illegible] Gyula	ev. ref.	1878	Torda.
[illegible]hempel Farkas	ágost.	1876	Felvincz.
Biluska Gerő	róm. kath.	1878	Torda.
[illegible]lásza Mihály	görög kath.	1875	Czikud.
[illegible] Gábor	ev. ref.	1875	Torda.
[illegible]zel Lajos	Mózes val.	1878	Torda.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	Torda.
Tóth Sándor	unitárius	1874	Szind.
[illegible] Béla	„	1878	Torda.
[illegible] Béla	róm. kath.	1877	M.-Ludas.
[illegible] József	ev. ref.	1874	Torda.
Összesen: 15.			

Neve	Vallás	Születési éve	Születési helye
2-ik elemi oszt.			
Szentkirályi Géza	ev. ref.	1879	M.-Kook.
Jákób Nándor	"	1879	Torda.
Gál Zsigmond	unitárius	1878	"
Folyóvits János	róm. kath.	1878	"
Gombos László	"	1879	"
Szentpéteri Andor	"	1880	"
Sükösd Jenő	ev. ref.	1878	Egerbegy.
Radó Mózes	unitárius	1878	Énlaka
Darkó Gyula	"	1878	Torda
Horváthy Zoltán	ev. ref.	1879	"
Amberboj Albert	róm. kath.	1878	"
Lépter Rezső	"	1878	"
Kiffa János	görög kath.	1879	"
Frenkel Dávid	Mózes val.	1878	"
Bán József	ev. ref.	1879	D.-Szt.-Márton.
Összesen: 15.			
1-ső elemi oszt.			
Mészáros Lajos	görög kath	1879	Torda.
Koltor Sándor	"	1879	Ar. Lóna.
Szentkirályi Gábor	ev. ref.	1880	M.-Kook.
Kemény Pál	"	1880	Torda.
Kovrig János	róm. kath.	1879	"
Veress Gyula	unitárius	1880	"
Gegesi József	ev. ref.	1880	"
Sipos Rudolf	unitárius	1880	Kolozsvár.
Kleinhempel József	ágost. hitv.	1878	Torda.

VII. Iskolai közlemények.

a) Ösztöndijak.

Az áldott emlékezetü Koncz János alapitványának kamataiból havonként 2—2 frt segélyben részesültek a következő tanulók:

1. Szathmári Pál IV. o. t. Kövendről. 2. Fodor Gyula III. o. t. Bágyonból. 3. Pálfi Márton III. o. t. Várfalváról. 4. Simonfi Márton III. o. t. Bágyonból. 5. Fodor Máté IV. o. t. Rákosról. 6. Pálfi Ferencz I. o. t. Várfalváról. 7. Kriza András I. o. t. Szentmihályfaváról. 8. Szakács Ferencz V. o. t. Toroczkóról. 9. Pál István V. o. t. Toroczkóról. 10. Radó Mózes II. o. t. Tordáról.

b) Javadalmak.

A legatiók ez intézetnél be levén szüntetve, csak magán tanitványok után részesültek a tanulók és köztanitók javadalmakban. A tanitványoktól kapott készpénz-jövedelem mintegy 1600 frt volt. Hét kosztos tanitvány csak 100 frtjával számitva 700 frt. A stipendium 200 frt. A szolgák fizetése 100 frt. A köztanitók részére fenhagyott tordai legatió jövedelme mintegy 90 frt. A javadalom öszszege tehát, melyben a köztanitók és tanulók részesültek, mintegy 2690 frtra tehető.

Jótékonyságot gyakoroltak az intézettel szemben: tek. Szigethi Sándor polgármester ur, a ki egy szegény tanulónak teljes ellátást. Orbók Mór pozsonyi képezdei tanár ur „Tréfás számtani feladványok“ czimü művéből 20 példányt küldött a téli vizsga alkalmával a jótanulók között leendő kiosztás végett. A székely müvelődési és közgasdasági egyesület: „A székelyföld állapota“ czimű műből 10 darabot küldött az igazgatósághoz jó magaviseletü tanulóknak való kiosztás végett. — A gymnasiumi igazgatóság és a polg. isk. gondnokság 50 tanulót részesitett tandijmentességben. A polg. isk. gondnokság 18 tanulót látott el tankönyvekkel.

Dr. Szentpéteri Lajos megyei főorvos ur a beteg tanulókat ingyen gyógykezelte.

c) Könyvtár és egyletek.

Az intézet könyvtárában a mult iskolai év végén 2247 darab mű volt; ez évben szaporodott 53 darabbal. Van tehát jelenleg a könyvtárban 2300 drb. mű. A könyvtár gyarapitására külön alap nem levén, az iskola szűkös jövedelmeiből arra tetemesebb összeget forditani nem lehetett. A könyvtár részére a következő szaklapok és folyóiratok jártak: 1. Az Országos középiskolai Tanáregyesület közlönye. 2. Egyetemes Philologiai Közlöny. 3. Prot. Egyh. és isk. lap. 4. Budapesti Szemle. 5. Ker. Magvető. 6. Az akadémia könyvkiadó vállalatának kiadványaiból a történelmi és szépirodalmi rész. 7. A

term. tud. könyvkiadó vállalat kiadványai. 8. Magyar nyelvőr. 9. Az Osztrák-Magyar Monarchia leirása.

Az ifjusági könyvtárról nincs mit jelentenem, mert az az E. K. Tanács rendeletére a nagy könyvtárba helyeztetett el. E könyvtárt az ifjuság most nem használja, mert a polg. iskolai gondnokság az ifjuság részére egy teljesen megfelelő könyvtárt rendezett be, melynek köteles részvényes tagja mindenik tanuló, kétféle könyvtárdij pedig igen terhelő lenne reájok nézve.

A gymnasiális és polg. irányu tanulók együttesen „Önképzőkört" alkottak Benkő Gyula tanitó vezetése alatt. Az Önképzőkör minden szombaton d. u. 5—7 óráig gyülést tartott, melynek tárgyai felolvasások, szavallatok és ezeknek megbirálása voltak.

d) Az iskola összes jövedelme és kiadása.

Az intézet jövedelmét a szindi jószág haszonbére, iskola-tartozások és tőkepénzek kamatai teszik. Az 1886-dik évi bevétel volt 1584 frt. A kiadás 1070 frt. Pénztári maradék tehát 513 frt. A tanárok és tanitók fizetését a központár fedezi a Varga Dénes tanár aty. fia fizetésének felén kivül, mely összeg e pénztárból fedeztetik.

VIII. Vegyes közlemények.

1. Az iskola 1886. szeptember 6-ikán nyittatott meg és 1887. jun. 25. záratott be ünnepélyesen.

Mindkét alkalommal az igazgató mondott alkalmi beszédet.

2. Közvizsgálat kétszer tartatott: a) Az első félévben 1887. febr. 2—4 napjain. Ez alkalommal a felsőbb osztályokban a tanulók csak a vallásos énekből és a gymnasialis tárgyakból: latin és görög nyelvtanból tettek vizsgát. b) A második félévben jun. 21—25 napjain. Még pedig 21—23-ig a polg. isk. tantárgyaiból, 24 én a gymnasialis tantárgyakból. Az elemi iskola vizsgája 22—23-ikán tartatott meg.

A Mltsgs. E. K. Tanács mind a két vizsgához biztosoknak Barla Domokos és Nagy Olivér egyh. tanácsos atyánkfiait nevezte ki.

3. A közvizsgák alkalmával kiosztott jutalmak:

a) Az Orbók Mór tanár ur által küldött 20 drb könyv a következő tanulók között osztatott ki: Kovács Miklós V. oszt. tanuló, Létai Gyula V. o t., Pál István V. o. t., Pálfi Mór V. o. t., Szakács Ferencz V. o. t, Mezei Andor V. o. t., Szarvady Gyula V. o. t., Gál Pál IV. o. t., Szathmári Pál IV. o. t., Fodor Máté IV. o. t., Nagy Elek IV. o. t., Volff Gábor IV. o. t., Pálfi Márton III. o. t., Fodor Gyula III. o. t., Kimpel Ferencz III. o. t., Kovács Zoltán II. o. t., Csegezi Sándor II. o. t., Bardócz László II. o. t., Májai Zoltán I. o. t., Fekete Gyula I. o. t.

b) A székely müvelődési és közgazdasági egylet által küldött 10 drb könyv a következő tanulók között osztatott ki: Mezei An-

dor V. o. t., Létai Gyula V. o. t., Fodor Máté IV. o. t., Gál Pál IV. o. t., Nagy Elek IV. o. t., Volff Gábor IV. o. t., Mészáros Kornél III. o. t., Pálfi Márton III. o. t., Tunyogi János III. o. t., Csegezi Sándor II. o. t.

c) Az áldott emlékezetü Fejér Márton alapitványából a szép és helyes irás jutalmát, egy drb 1 frtos tallért, Pál István V-ik oszt. tanuló nyerte el. A szűkös pénzviszonyok miatt az igazgatóság külön jutalmakat nem adhatott.

4. A zárünnepen kihirdettetett a jövő tanév beiratási ideje és a tandijmennyiség.

5. A tanitótestület havonként értekezletet tartott, melyen mindenik tanitó irásbeli jelentést tett az addig feldolgozott és a jövő gyülésig feldolgozandó tananyagról. Ez intézkedés által a tananyag czélszerü beosztása és a tanitás egyöntetüsége lett elérve.

6. A tanuló ifjuság magaviselete jó volt, de az egészségi állapotot ez évben nem mondhatom kedvezőnek, mert a vörheny oly nagy mérvben uralkodott a tanulók között, hogy az intézetet febr. 9-től 23-ig be kellett zárni; haláleset azonban nem fordult elő egy sem.

7. A tanitói karban következő változások történtek: Raffaj Zsigmond isk. főnök Verespatakra, Pál Ferencz köztanitó pedig Recsenyedre pappá neveztetvén ki, helyöket a Mltsgs. E. K. Tanács Ürmösi Sándor és Sárosi József papjelöltekkel töltötte be. Az iskola főnöki teendőkkel Ürmösi Sándor bizatott meg.

8. A jövő 188⁷/₈-dik tanévre a beiratások szeptember 1—5. eszközöltetnek. A tanév ünnepélyes megnyitása szept. 6 án lesz.

Torda, 1887. junius 25-én.

Pálfi Károly,
igazgató.

C) A SZÉKELY-KERESZTURI KÖZÉPTANODA.

I. Iskolai igazgatóság.

Elnökök: Felügyelő gondnokok: Tarcsafalvi Pálffy Dénes.
„ „ Báró Orbán Balázs, országgyülési képviselő, és a M. T. Akadémia levelező tagja.
„ „ Kozma Ferencz, Kolozsmegye kir. tanfelügyelője s a M. Tud. Akadémia levelező tagja.

Előadó: Sándor János, igazgató.
Jegyző: Barabás József.

Tagjai a tanárok s a helybeli néptanitó: Katona Sándor.

II. Tanári és tanitói személyzet s az általuk tanitott tantárgyak megnevezése osztályonként.

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kinevezteté s ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
1	**László József**, rendes tanár.	1871	Latinnyelv „ „ „	V. IV. III. II.	4 5 5 5	19	A IV-ik osztály főnöke.
2	**Sándor János**, rendes tanár.	1872	Mennyiségtan „ „ „ „ Szónoklati gy.	V. IV. III. II. I. IV. V.	3 3 1 3 3 1	14	Igazgató és a középtanoda könyvtárnoka.
3	**Gombos Sámuel**, rendes tanár.	1872	Magyarnyelv „ Németnyelv „ „	V. IV. V. IV. III.	3 3 3 3 4	16	Az V-ik osztály főnöke és a középtanoda pénztárnoka

Sorszám	Tanár v. tanító neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
4	**Barabás Lajos,** lelkész és r. tanár.	1875	Vallás „ Görögnyelv Magyar tört.	IV. V. III. V. IV.	1 1 5 2	9	A III-ik osztály főnöke és az ekklézsia papja.
5	**Barabás József,** rendes tanár.	1878	Term.-rajz „ „ „ Természettan Földrajz „	V. IV. II. I. III. II. I.	3 2 2 2 2 3 3	17	A II-ik oszt. főnöke. A terménytár őre. Igazgatósági jegyző.
6	**Osváth Gábor,** köztanitó.	1885	Magyar nyelv „ „ Földrajz Szépirás „ „ „	III. II. I. III. III. II. I. elők. oszt.	3 4 4 3 2 2 2 2	22	Az I. osztály főnöke, isk. főnök.
7	**Péter János** köztanitó.	1885	Vallás Latin nyelv Vallás Magyar nyelv Számtan Földrajz Term.-rajz Torna	I. II. I. elők. oszt. „ „ „ „ az össz. ifj.	1 5 2 5 3 2 2 4	24	Az elők. oszt. főnöke és ifjusági könyvtárnok
8	**Katona Sándor.**	1863	Vallásos ének „ Hangjegyism. Műének	I. II. elők. III. IV. V. I. II. III. V.	2 2 1 1	6	Az ekklézsia kántora és néptanitó.
9	**Felméri Mózes.**	1873	Mértani rajz „ „ „	IV. III. II. I.	2 3 2 2	9	Állami tanitóképző intézeti rajz- és irástanár.

Megjegyzés. A tanterv ugyanaz, a mi a kolozsvári főtanodánkban a megfelelő osztályokban.

III. A tanulók névsora az osztályozás eredménye szerint az $188^6/_7$-ik iskolai évben.

Neve	Vallása	Születési	
		éve	helye
V. gymn. oszt.			
József Lajos	unitárius	1871	M. Zsákod
Vas József	„	1871	Sz.-Keresztur.
Murvai Dénes	„	1869	Uj-Székel.
Geaja Theophil	gör. kel.	1868	Szász-Szt.-László.
Boros Károly	unitárius	1869	Szt.-Gericze.
Fábián János	„	1869	B.-Kőrispatak.
Bedő Sándor	„	1871	S.-Kőrispatak.
Kozma László*	„	1871	Sz.-Keresztur.
Összesen: 8.			
IV. gymn. osztály.			
Máté István	unitárius	1871	H.-Városfalva.
Deák Ferencz.	„	1873	F.-Várallya.
Deák Izsák	„	1873	F.-Várallya.
Bedő Ferencz	„	1871	S.-Kőrispatak.
Péterfi Albert	„	1872	N.-Ajta.
Szász Béla	ev. ref.	1870	Sz.-Keresztur.
Raffaj Dániel	unitárius	1871	Bözöd.
Filep Zoltán	„	1871	Ikland.
Németh Ödön	„	1872	Csekefalva.
Huszár Zoltán	róm. kath.	1871	Sz.-Udvarhely.
Ádám Sámuel	unitárius	1872	Bözöd.
Varga Béla	„	1870	H.-Szt.-Péter.
Ádám Benedek	„	1872	Bözöd.
Dombi Gyula	„	1871	H.-Szt. Márton.
Fábián Dénes	„	1871	Korond.
Karda Sándor	„	1870	B.-Körispatak.
Nagy András	„	1870	Csekefalva.
Gagyi László	ev. ref.	1873	A.-Boldogasszonyf.
Végh Ferencz	unitárius	1872	Tordátfalva.
Összesen: 19.			
III. gymn. oszt.			
Balázs Ferencz	unitárius	1871	Csehédfalva.
Sófalvi Gyula	„	1872	Csehédfalva.
Varga Lajos	ev. ref.	1872	N.-Ajta.
Vas Miklós	unitárius	1873	H.-Kényfalva.

A *gal jelöltek évközben kimaradtak.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Lárga Miklós	gör keleti.	1870	Héjasfalva.
Péterfi Gyula	unitárius	1873	Recsenyéd.
Dimén Mózes	„	1871	Uj-Székel.
Szabó Mózes	„	1870	H.-Almás.
Geréb Ádám	„	1873	A.-Boldogfalva.
Fichtacher János	róm. kath.	1873	Sz.-Keresztur.
Cseh Lajos	unitárius	1873	Szt.-Gericze,
Simon Balázs	ev. ref.	1874	Martonos
Szabó Dénes	unitárius	1872	H.-almás.
Török Domokos	„	1871	Csekefalva.
Kedei Dénes	„	1871	Rava.
Éltető Lajos	ev. ref.	1874	Sz.-Keresztur.
Csiki István	unitárius	1872	Dombó.
Klein Sámuel	Mózes vall.	1873	Sz.-Keresztur.
Gánea Mihály	gör. keleti	1870	N.-Bun.
Kis László	unitárius	1871	M.-Sáros.
Gidali Izidor	Mózes vall.	1874	Véczke.
Lőrinczi Domokos	unitárius	1872	Szt.-Ábrahám.
Lörincz Dénes	„	1873	H.-Keményfalva.
Mátéfi Ferencz	„	1873	Szt.-Ábrahám.
Gyöngyösi Gábor	„	1872	Kálnok.
Összesen: 25.			
II. gymn. oszt.			
Szentkirályi Zoltán	unitárius	1874	Gagy.
Katona Sándor	„	1875	Sz.-Keresztur.
Benkő János	„	1872	Kis.-Solymos.
Veres Gábor	„	1874	Sz.-Keresztur.
Horváth János	ev. ref.	1875	Sz.-Keresztur.
Burszán János	unitárius	1872	Fiátfalva.
Reichert Károly	róm. kath.	1872	Hein.
Geiger János	ágost hitv.	1874	K.-Kund.
Mántó József	ev. ref.	1875	Kecsed.
Kristóf János	ev. ref.	1873	Sz.-Keresztur.
Csegezi Árpád	unitárius	1874	Héjasfalva.
Simó János	ev. ref.	1873	Sz.-Keresztur.
Jodál Rezső	„	1875	M.-Fráta
Kovács István	unitárius	1872	Uj.-Székel.
Ádám Aladár	„	1873	Bözöd.
Firtos Lajos	„	1874	A.-Benczéd.
Csiki György	„	1873	Ádámos.
Győrfi József	ev. ref.	1874	Sz.-Keresztur.
Nagy János	unitárius	1875	B.-Szt.-Miklós.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Porea Eugén	görög kel.	1873	Tür.
Kozma Endre*	unitárius	1875	Sz.-Keresztur.
Murvai Sámuel*.	„	1874	Uj-Székel.
Összesen: 22.			
I. gymn. oszt.			
Barabás József.	unitárius	1876	Sz.-Keresztur.
Varga Dénes	„	1873	Szt.-Miklós.
Felméri István	ev. ref.	1875	Sz.-Keresztur.
Sándor Victor	„	1876	Sz.-Keresztur.
Veres Árpád	róm. kath.	1875	Sz.-Keresztur.
Pössig Venczel	„	1875	Sz.-Keresztur.
Nagy Béla	ev. ref.	1876	Sz.-Keresztur.
Kozma Gyula	unitárius	1876	Csehédfalva.
Székely Ferencz	„	1875	H Szt.-Márton.
Vida Géza	„	1875	Kénos.
Katona Endre	„	1876	Sz.-Keresztur.
Sándor Aurél	ev. ref.	1875	Sz.-Keresztur.
Kovács Péter	unitárius	1876	Uj-Székel.
Benczédi Gergely	„	1873	Benczéd.
Kis László	ev. ref.	1873	Sz.-Keresztur.
Kis Jenő	unitárius	1875	Uj-Székel.
Major Sándor	„	1875	Csekefalva.
Rácz Sándor	ev. ref.	1875	Sz.-Keresztur.
Lőrinczi Mihály	unitárius	1875	Fiátfalva.
Horváth Gábor	ev. ref.	1875	Sz.-Keresztur.
Jánovics Ilyés	görög kel.	1874	N.-Bun.
Sándor Gergely	unitárius	1874	Lokod.
Veber József*.	róm kath.	1875	Segesvár.
Összesen: 23.			
Előkészitő osztály.			
Balázs Lajos	ev. ref.	1875	A.-Boldogfalva.
Ferenczi Kálmán	unitárius	1877	Medesér.
Pál János	„	1874	Medesér.
Máté Béla	„	1876	H.-Ujfalu.
Zoltán Árpád	„	1875	Héviz.
Muszták Béla			
Fazakas János	ev. ref.	1876	Sz.-Keresztur.
Sipos Gyula	unitárius	1875	Ürmös.
Dombi Géza	„	1876	H.-Szt. Márton.
Zsakó Kálmán	„	1877	Pipe.
Kis Jakab	„	1876	Szt.-Ábrahám.

Neve	Vallása	Születési	
		éve	helye
Sebesi Miklós	ev. ref.	1874	Rugonfalva.
Hadházi Béla	unitárius	1875	Muzsna.
Lőrinczi Mihály	„	1875	Fiátfalva.
Bedő Árpád	„	1875	Tordátfalva.
Demeter Domokos	„	1875	M.-Zsákod.
Török József	„	1876	Csekefalva.
Miklósi Gábor	„	1874	Gagy.
László Áron	„	1876	Fiátfalva.
Hadházi Jenő	„	1877	Muzsna.
Gál Dénes	„	1875	Sz.-Gericze.
Türkösi Sámuel*	„	1875	Gagy.
Nagy Dezső*	ev. ref.	1878	Sz.-Keresztur.
Véber János*	róm. kath.	1876	Segesvár.
Wéber Károly*	„	1878	Segesvár.
Brandschott Johann	ágost. hitv.	1871	N.-Sink.
Reiner Georg	„	1871	N.-Sink.
Billesz János	„	1872	N.-Disznód.
Decselt János	„	1871	N.-Disznód.
Kis Tamás.	unitárius	1877	Uj-Székel.
Összesen: 30.			

IV. ÁLTA

STATISTIKAI

az 1886—87-ik tanévről a székely-

Tanfolyam	Osztály	Felvétetett év elején	Évközben	A tanév bezártakor volt	Nemzetiség szerint			Vallás szerint							Élet-	
		Rendes	Kilépett	Rendes	Magyar	Oláh	Német	Unitárius	Ev. ref.	Róm. kath.	Görög kel.	Ág. hitv.	Móz. vall.	Görög kath.	9 éves	10 „
A gymnasiumban	I. gymn. oszt.	23	1	22	21	1	1	12	7	3	1	—	—	—	—	6
	II. gymn. oszt.	22	2	20	20	1	1	13	6	1	—	1	—	1	—	—
	III. gymn. oszt.	25	—	25	23	2	—	17	3	1	2	—	2	—	—	—
	IV. gymn. oszt.	19	—	19	19	—	—	16	2	1	—	—	—	—	—	—
	V. gymn. oszt.	8	1	7	7	1	—	7	—	—	1	—	—	—	—	—
	Összesen:	97	4	93	90	5	2	65	18	6	4	1	2	1	—	6
	Előkészitő oszt.	30	4	26	24	—	6	20	4	2	—	4	—	—	2	4
Az egész együtt	A gymnasiumban	97	4	93	90	5	2	65	18	6	4	1	2	1	—	6
	Az előkészitőben	30	4	26	24	—	6	20	4	2	—	4	—	—	2	4
	Összesen:	127	8	119	114	5	8	85	22	8	4	5	2	1	2	10

LÁNOS

KIMUTATÁS

keresztúri unitárius középtanodánál.

kor szerint							Születési helyük szerint										Osztályozás eredménye				Vizsgát tett	Vizsgát nem tett	Előmenetelők szerint	
11 éves	12 „	13 „	14 „	15 „	16 „	17 „	Udvarhelym.	N.-Küküllőm.	K.-Küküllőm.	Háromszékm.	M.-Tordam.	Szebenm.	Sz.-Dobokam.	A.-Fehérm.	Vidéki	Helybeli	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Rendes	Rendes	Haladók	Ismétlők
12	2	3	—	—	—	—	21	1	1	—	—	—	—	—	12	11	2	8	8	4	22	—	19	3
6	6	6	4	—	—	—	15	2	3	—	—	—	1	1	15	7	3	5	7	5	20	—	20	—
—	—	3	8	6	4	4	18	1	3	2	1	—	—	—	22	3	4	5	14	2	25	—	25	—
—	—	4	4	7	4	—	16	—	—	2	1	—	—	—	18	1	1	5	10	3	19	—	19	—
—	—	—	—	4	3	1	5	1	—	1	1	—	—	—	6	2	2	—	4	1	7	—	7	—
18	8	16	16	17	11	5	75	5	7	5	3	—	1	1	73	24	12	23	43	15	93	—	90	3
7	9	4	—	1	3	—	19	7	1	—	1	2	—	—	28	2	5	7	9	—	21	5	19	2
18	8	16	16	17	11	5	75	5	7	5	3	—	1	1	73	24	12	23	43	15	93	—	90	3
7	9	4	—	1	3	—	19	7	1	—	1	2	—	—	28	2	5	7	9	—	21	5	19	2
25	17	20	16	18	14	5	94	12	8	5	4	2	1	1	101	26	17	30	52	15	114	5	109	5

V. A tanuló ifjuság segélyezése.

a) Raffaj Károly alapitványából év kezdetén és közepén 4—4 frt, összesen 8 frt segélyképpen adatott Péterfi Gyula III. oszt. és Demeter Domokos előkészitő oszt. tanulóknak.

A téli vizsgálat alkalmával:

b) Mártonffy Gergelyné, Koncz Juliánna-alapból: Raffaj Dániel IV. oszt., Katona Sándor és Veres Gábor II. oszt. tanulók fejenként 20 frt 34 krt.

c) Az Augusztinovics Sámuel-alapból: József Lajos V. oszt., Máthé István, Deák Izsák, Péterfi Albert IV. oszt., Szabó Mózes, Geréb Ádám és Gyöngyösi Gábor III. oszt., Szentkirályi Zoltán és Burszán János II. oszt., Barabás József, Székely Ferencz és Varga Dénes I. oszt. tanulók egyenként 3 frt 50 krt.

A nyári vizsgálat alkalmával:

d) Mártonffy Gergelyné, Koncz Juliánna alapból: Deák Ferencz IV. oszt., Balázs Ferencz és Sófalvi Gyula III. oszt. tanulók fejenként 20 frt 34 krt.

e) Az Ágoston István-alapból: Vas József V. oszt., Máthé István és Deák Izsák IV. oszt., Péterfi Albert és Vas Miklós III. oszt. tanulók fejenként 10 frt. Dimén Mózes, Szabó Mózes és Cseh Lajos III. oszt., Szentkirállyi Zoltán és Burszán János II. oszt. tanulók fejenként 5 frt. Barabás József I. oszt. 5 frt és Varga Dénes I. oszt. tanuló 4 frt.

f) Báró Orbán Balázs-alapitványából: Boros Károly V. oszt., Fábián Dénes IV. oszt., Fichtacher János III. oszt., Benkő János II. oszt. és Major Sándor I. oszt. tanulók egyenként 6 frt.

g) Fejér Márton-alapból a szépirásért Csiki István III. oszt. tanuló 1 frtot.

h) Botta Györgyné, Koncz Klára-alapból: József Lajos V. oszt. tanuló 20 frtot.

i) Sándor Jolán-alapból: Katona Endre I. oszt. tanuló 3 frtot.

k) Bedő Sándorné, Bereczky Mária-alapból két köztanitónak fizetéspótlék czimen 14 frt 64 kr.

l) Méltóságos Szentkirállyi Árpád ur 5 frtot ajánlott fel azon III. oszt. tanulónak, a ki a német nyelvből a legjobb vizsgát teszi; ezt Varga Lajos nyerte el.

m) A Koncz János-alapból 10 tanuló kapott havonként 2—2

frtot segélyképpen, u. m. Vass József V. oszt. Varga Béla és Karda Sándor IV. oszt., Kis László és Lőrinczi Domokos III. oszt., Nagy János és Benkő János II. oszt., Kis Jenő, Lőrinczi Mihály és Kozma Gyula I. oszt. tanulók; összesen 200 frtot.

Könyvekkel lettek jutalmazva, még pedig:

n) A téli vizsga végén Orbók Mór pozsonyi képezdei tanár „Tréfás számtani feladványok“ czimü művéből 20 példány, mint a szerző ajándéka, a következőknek adatott: Vass József, Murvai Dénes, Fábián János, Máthé István, Deák Ferencz, Deák Izsák, Szász Béla, Filep Zoltán, Németh Ödön, Bedő Ferencz, Balázs Ferencz, Sófalvi Gyula, Varga Lajos, Dimén Mózes, Cseh Lajos, Simon Balázs, Török Domokos, Benkő János, Katona Endre és Felméri István tanulóknak.

o) A Székely Közmivelődési és Közgazdasági Egylet ajándékából Kozma Ferencz „Székelyföld“ czimü művéből 10 példány adatott jutalomképpen a következőknek: József Lajos, Vas József, Murvai Dénes, Máthé István, Bedő Ferencz, Szász Réla. Ádám Benedek és Samu, Péterfi Gyula, Filep Zoltán tanulóknak.

p) A „Dávid Ferencz-egylet“ ajándékából 8 darab ujszövetségi szentirással jutalmaztattak: Kozma Gyula, Raffaj Dániel, Pál János, Katona Sándor, Ferenczi Kálmán, Máthé Béla, Kis Jenő és Székely Ferencz-nevü tanulók.

q) Nagy Ferencz, városi polgár, egész éven keresztül ebédet adott Benkő János II. osztályu tanulónak s igéretet tett, hogy a mig nevezett ifju ez intézetet végzi, ebéddel ellátja mindennap.

A szives adakozók, segélyezők fogadják az igazgatóság hálás köszönetét.

VI. Könyvtárak, gyüjtemények.

a) A nagy könyvtár a mult iskolai év végén állott 11,386 darabból. Ez évben szaporodott 258 darabbal. Tehát ma áll 11,644 darabból. A gyarapodás igy történt: A mlgs. Berde Mózes ur által ajándékozott 50 frtból vétetett 15 drb. A M. T. Akadémia küldeménye 176 drb. Az iskola pénztárából vétetett 7 drb. Értesítő az 1885/6. tanévről jött 24 drb. Orbán Balázs ajándéka 17 drb. Franklin-Társulaté 9 drb. Egyes kiadók által 6 drb. Továbbá az E. K. Tanács, Telkes Simon, dr. Veress Vilmos és Sándor János 1—1 darabot.

Járatott a könyvtár részére: Philosophiai Szemle. Magyar Nyelvőr. Tanáregylet Közlönye. Philologiai Közlöny. Budapesti Szemle.

Használta a nagy könyvtárt ez évben 12 egyén és használatra kivettek 28 művet 46 drbban.

b) Az ifjusági könyvtár részére bevétel a tagoktól 59 frt 90 kr. Pénztári maradék év végén, a mult évről átjött készlettel együtt 64 frt 33 kr.

Az ifjusági könyvtár szaporodott ez évben vétel utján 1 darabbal és Dolinai Gyula ajándékozott 1 drbot. Járattak a követke-

ző lapok: Keresztény Magvető Vasárnapi Ujság. Politikai Ujdonságok. Hasznos mulattató. Prot. egyh. és iskolai lap. A Néptanitók Lapja jött ingyen.

Az ifjusági könyvtárt használta ez évben 97 egyén. Használatra kivettek 759 müvet 1015 drban.

c) A kölcsönző egyletet az egyh. felsőbbség 1886-ban 86 sz. a. beszüntette s pénzkészletét az ifjusági könyvtár részére tőkésiteni rendelte olyformán, hogy a kamatok minden második évben könyvek szerzésére forditassanak, a tőke pedig elkölthetetlen legyen, s mint ifjusági könyvtáralap szerepeljen ezután. Ez ma teszen 392 frt 4 krt. o. é. Mikor 400 frtra szaporodik, az leszen az állandó alap.

d) A terménytár részére Ferenczi Áron medeséri lelkész ajándékozott 144 drb ásványt és a pénzgyüjtemény részére 36 drb réz, s 21 drb régi ezüst pénzt. E becses és értékes adományokat az igazgatóság nagy köszönettel fogadta.

VII. Adatok az 1886—87. tanév történetéhez.

A tanév megnyilt sept. 6-án reggel 7 órakor. Buzdító s egyszersmind megnyitó beszédet tartott gymnasiumunk egyik felügyelő gondnoka, jelenleg Kolozsmegye kir. tanfelügyelője Kozma Ferencz ur.

A tanári, tanitói karban nem történt semmi változás.

Az ifjuságnak a tanulásban való igyekezete kellő, magaviselete dicséretes.

Az intézeti orvos Lengyel József ur kimutatása szerint a növendékeknél 31 betegségi eset volt. A legtöbb váltóláz, hurut. Egészségügyi tekintetben ez év a legjobbak közé tartozik.

Az 1886. év nyarán egy növendékünk, bölöni Tana János IV. osztályu tanuló elhalt szülői házánál tüdőbajban. Egyike volt a legjobb igyekezetü és példás magaviseletü tanulóknak. Sajnos az elhunyta nemcsak a szülőkre, de az intézet tanáraira nézve is. Legyen csendes siri álma s óvja az ég intézetünket hasonló esetektől.

A növendékek által vásárolt gyógyszerek ára 20%-át Jaeger Fr. József gyógyszerész ur a gymn. kórházi tőkéje nevelésére ajándékozta.

Igazgatósági ülés volt 18, tanügyi összejövetel 5.

A Gál Ábel-alap mult év végén volt 1903 frt 63 kr; most 2036 frt 89 kr.

A Vas Miklósné-alap 642 frt 93 kr, most 687 frt 90 kr.

A kórház alap 589 frt 56 kr, most 630 frt 40 kr.

A Kriza János-alap 59 frt 61 kr, most 63 frt 70 kr.

A Marosi Gergely-alap 51 frt 94 kr, most 55 frt 57 kr.

A lakószobák a tanév elején festett asztalokkal lettek ellátva, melyeknek használatáért mérsékelt dijat fizettek a tanulók, kevesebbet, mint a mennyit évenként eddig asztalcsináltatás czimen fizettek. E mérsékelt dijból, melyet ezután is fognak fizetni, az asztalok ára törlesztetik első sorban s azután még inkább mérsékelve a dijakat egy fentartási alapocska szerveztetik.

A nagy könyvtár helyiségében a meglevő könyvpolczok még 65 frt árú új könyvpolczczal szaporittattak, hogy az ujabban gyült könyveket is el lehessen helyezni.

Folyó év május 19-én az ifjuság kosaras tánczvigalmat rendezett, a mely 18 frt 22 kr tiszta jövedelmet adott. Ez a toroczkói tűzkárosultak javára küldetett.

Gagyi tanitó Derzsi Domokos ur egy 8 kgr. nehézségü óraharangot öntetett és ajándékozott a gymnasiumnak az elhasadt harang helyébe. Köszönettel fogadta igazgatóságunk.

M.-Zsákodi Kováchich Horvát János ur, a ki ez előtt tiz évvel 1297 darabból álló becses könyvtárát gymnasiumunknak ajándékozta, mult évi okt. 3-án hunyt el Kövesden, 81 éves korában. Emlitett jóltevőnk, már fiatal korában az udvarhelyszéki márkálisokon és a f.-fehérmegyei gyüléseken jelentékenyen szerepelt. Mint vármegyei elsőrangu tisztviselő vagy országgyülési képviselő és 48-as kormánybiztos, ily minőségekben a közélet terén csaknem 60 évig működött.

Hogy e jelentékeny ember, a ki róm. kath. létére, éppen a sz.-keresztúri unitárius gymnasiumot tisztelte meg adományával, feltünőnek tetszhetik. Vagy azt is gondolhatják némelyek, hogy könyvtára, mint valami haszontalan lom, teher volt neki s egy legközelebbi helyre igyekezett elhelyezni, lerázni magáról. Nem! Könyvtára, mely ma is önállólag kezeltetik, sok becses történelmi, jogi, nemzetgazdasági, szépirodalmi stb. müvet foglal magában. Teher sem volt neki, mert azt megczáfolja a közéletben való jelentékeny szereplése, classikus miveltsége.

Mi vezette hát e nemes tettében? Legelső sorban a székely nép, s csak azután az unitáriusok iránti rokonszenve, és mindenek felett, az ő szavai szerint, e gymnasiumnak szerencsés ponton lett elhelyezése. Itt a Székelyföld nyugoti szélén, a szász és oláhföld tőszomszédságában, mint ezeket könyvtára átadásakor kifejezte, itt e ponton, már a legelső tanintézetnél, hadd tünjék fel a külföldinek, akár német, franczia, vagy angol legyen, hogy a Székelyföldre jött.

Egy ily szélben levő intézetet — saját szavai — erősiteni, gyámolitani kell, hogy legyen védbástyája a székelységnek, a tiszta magyarságnak, s az idegen elemeket ne engedje benyomulni, de feltartóztatni; s terjeszteni a magyar culturát a Székelyföld határain túl is s hiveket szerezni a magyarságnak. Szóval, — mint mondá — ez intézetnek, mint minden ily szélbeli intézetnek, missiója van.

S igaza volt és van! Csak a közelebbi tiz év alatt hatvannál több idegen ajku tanulta meg itt a magyar nyelvet. Hát fennállása óta! Bizonyára érdekes lenne kiszámitani.

Elhunyt kedves emlékü jóltevőnk, te nem a vasuti vonatról szemlélted az ügyeket, a viszonyokat, hanem a helyszinén, az életben, az emberek között. Az emberek, a nemzet szükségeit vizsgáltad előbb, s csak azután az intézetek szükségességét. Vajha a te jövőbe látó képességed, lángoló honszerelmed meg lenne sok intéző férfinál!

Midőn itten emlékedet felújitani kedves kötelességünknek ismerjük, egyszersmind kivánjuk, hogy legyen csendes síri álmod!

Az 1845-iki homoród-almási zsinaton választott felügyelő gondnok, mltsgs. Jakab Lajos ur, jelenleg nyugalmazott törvényszéki biró, e gymn. gondnokságáról az 1886-iki egyh. főtanácson lemondott. 41 évig teljesitette a gondnoki tisztet, még pedig lelkesen, odaadással különösen az 50-es években, s azután is, a mig magas kora engedte. Levéltárunk, jegyzőkönyveink bizonyságot tudnak erről tenni. E megemlékezés legyen elismerés, köszönet. Sok ilyen buzgó gondnokot adjon Isten intézetünknek!

Az E. K. Tanács 36—1887. sz. a. a kereszturi tanulók legatiókba járását, az egyh. főtanács 29—1873. számu határozata alapján, beszüntette. Sajnálattal vette e határozatot tudomásul igazgatóságunk, s hogy ennek minő következései lehetnek kereszturi iskolánkra nézve, azokat egy feliratunkban jeleztük. Nem kritizáltuk s kritizáljuk a határozatot, majd megkritizálja a következmény. Közel száz évig állott fenn a legatiói rendszer s ez idő alatt e réven ifjaink a legkevesebb 50—60 ezer frt segélyben részesültek.

Pünköst ünnepe alkalmával. a legatusok utján, búcsuiratot intéztem az egyes ekklézsiákhoz és pártfogó urakhoz, melyben megköszöntem eddigi szivességeiket s ezután is becses figyelmökbe ajánlottam sz.-kereszturi gymnasiumunkat.

Gymnasiumunk gondnoka, Kozma Ferencz e tanév elején Kolozsmegye kir. tanfelügyelőjévé neveztetett ki.

Másik gondnokunk báró Orbán Balázs, országgyülési képviselő, ez év tavaszán a M. T. Akadémia levelező tagjává választatott. Mindkét kitüntetés felett örömünket fejezzük ki.

1886. szept. 17-én meglátogatta intézetünket vallásközönségünk püspöke, mltsgs és főt. Ferencz József kir. tanácsos ur. Október 14-én pedig Udvarhelymegye főispánja és az unitáriusok főgondnoka mltsgs Dániel Gábor ur. Mindketten a rend és tisztaság felett megelégedésöket nyilvánitották.

A szebeni tankerület főigazgatója és kir. tanácsos mlgs. Elischer József ur, mint a kormány képviselője, nov. 24. és 25-én tartotta hivatalos látogotását. A benlakást, szertárakat, irásbeli dolgozatokat megvizsgálta, s 13 tanitási órán hospitált. Korábbi látogatása óta sok javulást, haladást tapasztalt, mit szóval is kifejezett s különösen megelégedését nyilvánitotta, hogy két tanulónak egy ágyban hálása el lett tiltva. Még egy rendes tanári állomás szervezendő. Egyéb hiányt ez idő szerint nem talált.

Az egyh. főtanács 18—1886. számu felterjesztésére, melyben sz.-kereszturi gymnasiumunk számára az államsegélyt a maga részéről is kérelmezte, vallás és közoktatási miniszter ur ő nagyméltósága 34359—1886. számu leiratával azt jelentette ki, miszerint fentartja 20531—1886. sz. a. közlött azon határozatát, mely szerint kereszturi gymnasiumunk állami fontosságát nem ismeri el s azért az állami segedelemben nem fogja részeltetni,

hanem azt ajánlja, hogy a könnyebb fentarthatásért IV. osztályu gymnasiummá redukáltassék.

Továbbá 51317—1886. számu leiratával, azon az okon, mert e gymnasium körül korábban jelzett hiányok csak részben pótoltattak, különösen pedig, mivel a középiskolai törvény 32. §-a szerint megkivánt tanerő még nincs egészen beállitva, e gymnasiumunkat az irt törvény 53. §-a értelmében a második megintésben részesitette. E látogatás sajnos és leverő.

Az E. K. Tanács erre azt mondotta: e gymnasiumunknak nemcsak megszüntetését, hanem még reductióját is érzékeny veszteségnek tartja, valamint az irt iskolára, ugy tanügyünkre s egész vallásközönségünk és egyes hiveink legéletbevágóbb érdekeire. Mi is éppen igy vélekedünk.

Székely-Keresztúri gymnasiumunk nem állami fontosságu! Iskolánknak megvan a fontossága egyszer unitárius szempontból. Vallásközösségünk népességének 70%-a van az intézet körül, ez kivánja fentartását. Nem kicsinylendő szám ez!

Megvan a fontossága a székelység szempontjából is. Ez is egyik azon csatornák közül, a melyen keresztül a székelység értelmisége növekedik s nem Románia felé törekszik, hanem széjjel a hazába, vivén magával az ősi erényeket, a munkaszeretetet s leszen a nemzetnek hasznos tagja a legalsótól a legfelső hivatalokig, értelmes gazda, iparos stb. s igy növeli a magyar nemzet vagyoni, erkölcsi értékét, intelligentiáját. E czél áll gymnasiumunk, de sőt minden iskola előtt.

A vizsgálatok január és junius végén tartattak. Az állandó vizsgálóbizottság mellé mindkét vizsgára az E. K. T. több egyházi tanácsost nevezett ki biztosnak.

A tanév junius 25-én végződött, a mikor is az érdemsor felolvasása, a jutalmak kiosztása után bezáró beszédet tartott az igazgató.

A jövő tanév szept. 1-én kezdődik. Vas-ágyakkal leszen berendezve az intézet, melyeknek használati diját 2 frtban állitotta meg az E. K. Tanács. Ezek és más iskolai dijak előre fizetendők.

Sándor János,
igazgató-tanár.

TARTALOM.

A) Kolozsvári főtanoda.

B) Tordai középtanoda és elemi iskola.

C) Székely-kereszturi középtanoda.